

Vipavski glas

letnik XXI marec 2006/št.76

Hvalnica življenju

Življenje je priložnost, izkoristijo.

Življenje je lepota, občuduj jo.

Življenje je blaženost, okusi jo.

Življenje so sanje, spremeni jih v resničnost.

Življenje je izziv, spoprimi se z njim.

Življenje je dolžnost, izvrši jo.

Življenje je igra, zaigraj jo.

Življenje je bogastvo, ohrani ga.

Življenje je ljubezen, obvaruj jo.

Življenje je dragoceno, skrbi zanj.

Življenje je skrivnost, odkrij jo.

Življenje je obljuba, izpolni jo.

Življenje je bolečina, premagaj jo.

Življenje je borba, sprejmi jo.

Življenje je hvalnica, zapoj jo.

Življenje je sreča, pripoveduj o njej.

Življenje je življenje, brani ga.

Mati Terezija

Vsem našim ženam in mamam iskreno čestitamo za njihov praznik.

Našim bralcem želimo vesele in doživete velikonočne praznike.

Uredniški odbor

Naslovnica

Vipavska Stara šola iz leta 1861

Zadnja stran

Utrinki s proslave

Fotografije in oblikovanje: Junija d.o.o., Andrej Hrovatin

*Materni jezik je najdražja dota,
ki smo jo dobili od svojih prednikov.
Dolžni smo skrbno jo ohraniti,
olepšati in svojim potomcem zapustiti.*

Anton Martin Slomšek

Letošnjo proslavo slovenskega kulturnega praznika smo združili s praznovanjem 20-letnice izhajanja krajevnega glasila Vipavski glas. Slavnostni govornik je bil ravnatelj Škofijske gimnazije g. *Vladimir Anžel*.

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK 2006

Spoštovane Vipavke, spoštovani Vipavci, v teh dneh sem kar nekajkrat slišal razglabljanje o tem, ali je primerno, da naš kulturni praznik praznujemo na dan smrti našega največjega pesnika, in da bi se bolj spodobilo praznik kulture praznovati na dan njegovega rojstva. A zame osebno ni pomembno, na kateri dan slavimo praznik naše kulture. Pomembno je, da ta praznik imamo. Baje smo edini narod, ki praznik svoje kulture, svojega jezika, svoje identitete praznuje kot državni praznik. Je tudi eden naših redkih praznikov, ki ga še niso posvojili trgovci, ki ga še ni zajel val reklame in oglaševanja, tako kot se je to žal zgodilo z večino naših državnih, cerkvenih in tradicionalnih praznikov. Z namenom, da se lahko kaj prodaja, pa uvažamo tudi nove praznike, noč čarovnic na primer. Kot da nam enkrat na leto – za pusta, ni dovolj, da si lahko pokrijemo obraze. Ali postajamo družba pokritih obrazov?

Naš slikar Matej Metlikovič pravi: *Beseda kultura dobiva svojo vsebino iz besede kult. Beseda kult pa govori o odnosu do svetega, iz katerega se razodeva za človeka značilno čudenje nad bivanjem. Iz tega čudenja nad bivanjem pa izvirajo izrazi čaščenja, občudovanja, ljubezni, spoštovanja in priznavanja drugega: narave, sočloveka pa tudi Boga.* (Povzeto po reviji Vzgoja, marec 2001.)

Ali ni podlaga vse kulture, vseh odnosov, čudenje. Ali smo ga v tem ponorelem svetu še sposobni, se znamo še čuditi stvarstvu, znamo še občudovati naravo, spoštovati sočloveka, ko pa bi si radi prekrili obraze, ko nas z ekranov pozdravljajo našemljeni voditelji

nedoločljivega spola, ko je pogled iz oči v oči zamenjal klic z *mobilnika* na *mobilnik*.

Še sto let nazaj je bila za naše prednike knjiga redkost, zato jim je bila skoraj sveta. Zemlja jim je bila sveta. Jezik, za katerega so se morali boriti, da so ga lahko govorili, jim je bil svet. Če prav pomislimo, slovenščina praktično nima izvirnih kletvic. Kar jih imamo danes, smo jih uvozili iz drugih jezikov. Torej je bil naš jezik svet, ker so ga naši predniki uporabljali za izraz najsvetejših stvari. Potrebovali so drug drugega zato so jim bili soljudje veliko vredni. Ob skupnem delu so se veliko srečevali.

Danes je na mnogih področjih ravno obratno: kulturnih dobrin imamo na pretek – knjig je, kolikor hočete – z njimi dostikrat zelo malomarno ravnamo, za jezik se ni potrebno kaj dosti boriti – z njim ravnamo še slabše. Danes imamo včasih problem, katere kulturne prireditve se bomo udeležili, ker jih na isti dan, ob isti uri lahko poteka več v precejšnji bližini. Marsikaj je postalo skoraj samoumevno.

Problem pa je postal, da imamo težave, kako se srečati kot ljudje, kako se čuditi vsemu, kar nas obdaja, kako se veseliti in ceniti to, kar imamo. Kulture pristnih človeških odnosov nam manjka. Srčne kulture nam v naglici sodobnega življenja primanjkuje.

Tudi vrednost današnjega srečanja ni v vseh prav zapetih, prav zaigranih notah, pravilno povedanih in naglašanih besedah, v imenitnem okrasju dvorane. Tudi moje besede niso nič, v primerjavi z dejstvom, da smo se srečali, kar nas dobrih je ljudi, si pogledali v oči, si izmenjali besedo. Pristnega človeškega stika nam manjka.

Poglejte, če bi sedaj tukaj na odru nastopali najmlajši, otročki, ki komaj znajo govoriti in bi zapeli ali povedali kakšno pesmico. Vsi bi se raznežili skoraj do solz, pa bi ne bilo prav zapeto niti prav izgovorjeno. Otroci so sposobni pristnega človeškega stika. Zaupanje, ki se zrcali v njih očeh, hitreje vzpostavi povezavo med dvema dušama, kot vse sodobne informacijske povezave. Bodite kakor otroci je zapisano v Knjigi vseh knjig.

Kultura je povezana tudi z besedo kultivirati, ki pomeni gojiti, pa tudi obdelovati, razvijati, oblikovati ali preoblikovati, prečiščevati, če se omejimo samo na predmetno področje. Pomeni pa tudi vzgajati, ostriti odnos in plemeniti osebne potencialne. (Povzeto po reviji Vzgoja, marec 2001.) Včasih je bilo kljub temu, da niso imeli kakšnega posebnega znanja, kako bi naj to počeli, veliko lažje. Dokler so matere tkale, so svoj odnos do narave, do svetega vtkale v borno in za nekaj let edino obleko, ki so jo premogli otroci. A kako so se je razveselili. Dokler se je kruh pekel doma, je mati svoje skrbi, svoje veselje in svojo ljubezen umesila v boren kruh. A v kakšno slast in zadovoljstvo je bil. Oče je svojo trdnost izlil v potne kaplje svojega obraza, ko je skupaj z družino obdeloval košček zemlje. Skupaj so se plemenitili. Danes imamo na voljo veliko teoretičnega znanja, kako naj bi vzgajali, plemenitili osebnost, kako naj bi kultivirali sebe in okolje. A tudi v družinah zelo malo počnemo še skupaj. Zato se moramo veliko bolj potruditi, da najdemo prilike, ko se lahko stari in mladi skupaj kultivirajo – plemenitijo. Je veliko težje, a se da. Pogovor, skupen sprehod, izlet, vsaj kakšno skupno opravilo, dopust, skupaj prebrati kakšno knjigo ... V naslednjih dneh bodo v Torinu na zimskih olimpijskih igrah podeljevali medalje za najboljše športne dosežke. Prav je tako. Pravim pa, da si tudi vsaka mati, vsak oče, vsaka družina, vsakdo, ki je prispeval karkoli, da je mlade obvaroval pred

obupa infekcijami

in omame injekcijami,

zasluži medaljo. Danes se lahko mladi, poleg šole, pa tudi odrasli in stari plemenitimo tudi po raznih društvih in klubih. Ali ste kdaj pomislili, koliko stvari se na društvenem in

družabnem področju dogaja v Vipavi. Za kraj, kot je Vipava, zelo veliko. Koliko pozitivnega. Koliko priložnosti za pristna srečanja med ljudmi. Koliko truda in energije vlagajo v plemenitenje mladih duš učitelji in vzgojitelji od vrtca, osnovne šole, Centra za usposabljanje invalidnih otrok, v varstveno-delovnem centru, v gimnaziji, v učnem centru v vojašnici Janka Premrla Vojka, v glasbeni šoli, pri župnijski katehezi. Koliko ljudi se trudi. Koliko pozitivnega se dogaja v sicer Razmetanem podstrešju, pri folklori, pri tamburaših, pri pihalni godbi, pri Ipavski in Ventusu, pri župnijskem zboru, pri marljivih gasilcih, pa pri tistih, ki skrbijo za telesno kulturo: planinci, nogometni klub, košarkarski klub, kolesarji, balinarji, pa tudi pri tistih, ki povezujejo ljudi in naravo: lovci, ribiči, pa tudi pri upokojencih, Sožitju, Veri in luči, Karitas, skavti. Toda za vse dobro se mora nekdo truditi. Marsikdo lahko pomisli: »Kaj pa naj jaz prispevam h kulturi?« Vsak lahko veliko prispeva. Trud, ki ga mnogi vlagate v našete dejavnosti, to je globoko kulturno delovanje na čisto konkretni ravni. Vsak, ki kakorkoli prispeva k temu, da se lahko ljudje srečujejo, da ostrijo svoj odnos do svetega, vsak, ki vodi kakršnokoli dejavnost, ki prispeva k temu, da se Vipavci še znajo veseliti, da se še znajo čuditi in občudovati, si zasluži najvišje občinsko priznanje.

Vsi, ki se trudite z raznimi dejavnostmi v Vipavi, ki jih vodite ali se jih udeležujete, praznik kulture je vaš praznik. Tudi vi bi lahko marsikdaj rekli: »Kaj se *matram* in trudim s tem, saj imam svojega dela in svojih problemov dovolj«. A neka notranja potreba po plemenitenju sebe in drugih vas sili in spodbuja, da vztrajate pri delu. Če že ne bo za vas kakšnega občinskega priznanja, vam vsem izrekam svoje občudovanje in zahvalo. Vam namenjam naslednje vrstice:

Ni dovolj, da nam je darovan lep dan, potrebno ga je opaziti.

Ni dovolj, da smo opazili lep dan, potrebno se ga je razveseliti.

Ni dovolj, da smo se lepega dne razveselili, zanj moramo biti hvaležni in veselje moramo deliti z drugimi.

Spoštovani, s seboj sem prinesel tudi list papirja. Nepopisan list. V Črtici ali tukaj v papirnici pravijo, da stane nekaj tolarjev. Nobene posebne vrednosti. A če nanj nekaj napišem, na primer DRAGI VIPAVCI, sem s tem ta list kultiviral, sem to materijo oplemenitil in ji dal neprecenljivo vrednost. Kako malo je potrebno, da snovi damo vrednost. Včasih je potreben tudi samo stisk roke, samo iskren pogled, samo pet minut časa in veliko vrednost lahko damo tudi sočloveku. Ne malo, veliko, ogromno truda pa je bilo vloženega, truda vseh tistih, ki ste tudi rekli, da ni dovolj, da se v Vipavi nekaj dogaja, ki ste rekli, da je to potrebno zapisati, da je to potrebno deliti z drugimi. Truda vseh, ki ste kakorkoli prispevali, da je začel izhajati, da je izhajal in da še danes izhaja Vipavski glas. Ta glasnik dobrega, ki se dogaja v Vipavi. Ne rečem, da ni prinašal tudi stvari, ki niso bile prav. Tudi o teh stvareh je potrebno spregovoriti. A prav načrtno sem šel gledat naslove v našem osrednjem časniku Delo in jih primerjal z naslovi našega Vipavskega glasa. Naključno sem izbral številko Dela (bil je 25. januar) in eno številko Vipavskega glasa (bila je 55. številka). Ni moj namen strokovna primerjava obeh časopisov, ker za to nisem pristojen. A čisto po človeški plati sem primerjal in opazil, da je v Delu več kot pol naslov na prvih treh straneh napisanih z negativnim predznakom (Zadnji poskus ustaviti Vzajemno, Takoj iskati direktorja, Nekdo osumljen milijardne zlorabe, Kdo ga bo ukrotil, Nekomu podaljšali pripor, Tržnost proti zdravju, Zaradi neposlušnosti ob podporo, Obglavljena Steklarna ...). Kaj smo res Slovenci takšni negativisti, da nismo več sposobni videti nič dobrega, ali se res v preljubi Sloveniji nič dobrega ne dogaja, da bi bilo vredno priti na prve strani našega osrednjega časnika? Za razliko od tega so bila v 55. številki Vipavskega glasa na začetku voščila ob novem letu, Tri velike obletnice, Vipava in Vipavci v ogledalu Bleiweisovih novic, Kapelice in znamenja v našem okolju, Izvor imen za Nanos in njegove vrhove, kaj se dogaja v KS, Občini in v naših ustanovah ...). V vsej številki nisem zasledil negativnega naslova ali težnje po podajanju stvari z negativnim predznakom. Podobno bi bilo, če bi pregledali vse ostale

številke. Ravno zato ima zame osebno, mislim pa tudi da za vse vas, Vipavski glas veliko vrednost. Tudi kritiko je prinašal, a na pozitiven način. Prinašal je veselje nad tem, kar je nekoč v Vipavi bilo in kar danes je, prinašal je občudovanje in čudenje nad stvarmi in ljudmi. Beležil je dogodke in opisoval ljudi. Papirju, dogodkom in ljudem je dajal neprecenljivo vrednost. In to dolgih dvajset let. Vsem, ki ste se v teh letih trudili, da je prihajal v naše domove, lahko rečem samo: BRAVO in HVALA vsem, ki ste na ta način plemenitili Vipavo in Vipavce.

Morda se prave vrednosti Vipavskega glasa še bolj kot mi sami zavedajo naši vipavski rojaki, raztreseni po vseh koncih sveta. Oni, ki Vipave ne morejo neposredno videti, razen v globini svojih spominov. Njim s svojo vsebino prinaša davni odmev loških zvonov in odmev ječanja vipavske burje, njim, ki jim Vipavski glas prinaša skoraj pozabljeni vonj zgodnje vipavske pomladi, njim, ki jim Vipavski glas prinaša okus revne, davne, a lepe mladosti. Oni bi temu glasniku dobrega iz Vipave znali dati pravo vrednost.

Dragi sodelavci Vipavskega glasa, želim Vam moči, zdravja in veselja za nadaljnje delo. Želim Vam, da bi pri svojem delu dobili tudi kakšno prepotrebno mlajšo pomoč. Če ima kdo pomisleke, da bi prišel sodelovat k Vipavskemu glasu, če si kdo misli, da nima dovolj sposobnosti, naj ga potolažim s svojim primerom: edine negativne ocene v gimnaziji sem imel za šolske spise pri slovenščini; pisali pa smo strogo z modro barvo, napake pa so se popravljale (tako kot še danes) z rdečo; in ko sem dobil nazaj popravljeno nalogo, nisem vedel, ali je list dobil ošpice ali rdečke ali kakšno drugo bolezen – po vremenarsko bi lahko rekel, da sem dobil nazaj list pretežno rdeče barve; so mi rekli, da imam zanič stil pisanja, da je slovnica obupna. In, če sem jaz kljub temu in kljub nepoznavanju podrobnosti vipavske zgodovine, nezadostnem poznavanju ljudi kaj zapisal v Vipavski glas, mislim, da je upanje tudi za vse vas. Za mlade, odrasle in starejše. Koliko idej, ustvarjalnosti, zamisli imate mladi. Dajte jih zapisati. Mladim so blizu tudi vse pridobitve sodobne tehnike, recimo fotografski zapis nekega dogodka. Prej smo ugotovili – koliko dobrega, lepega,

veselega se dogaja v Vipavi. Dajte to zabeležiti. In koliko doživetij, izkušenj, modrosti premorete starejši. Morda anekdot. Prepričan sem, da bi se dva Vipavca v naslednjega pol leta še skregala težko, če bi v Vipavskem glasu prebrala o tem, kako sta v mladih letih *kakšno ušpičila*. Zakaj bi tega ne zapisali? Gojiti moramo kulturo veselja, kulturo življenja.

Drage Vipavske matere, none, kmalu bo tudi vaš materinski praznik (mimogrede, če bi imel moč odločanja na državni ravni, bi materinski praznik proglasil za državni praznik in bi ga imenoval praznik življenja); za kulturni praznik Vam želim, da bi našim otrokom znale privzgojiti tisti prefinjeni občutek za lepo, za skrivnostno, občutek, ki ga premore samo ženska. Iz občutka za skrivnostno raste otroška domišljija, ki je podlaga vseh kulturnih stvaritev. Dragi očetje in nonoti, vam želim, da bi našim otrokom znali privzgojiti ponos

in samozavest. Obojega, kar lahko daste matere in kar lahko daste očetje, bodo mladi še kako potrebovali v tem svetu. In samo če bomo to zmogli, bodo tudi v bodoče iz Vipave prihajale hčere in sinovi takšnega formata in veličine, kot so bili: Herberstein, Laurin, Krelj, Štefan Kociančič, Štefan Kovač, Drago Bajc, Lucian Bratuš, samo tako se bodo našli veseli Vipavci, ki bodo vse na verz obrnili, kot je bil Janez Krhnetov ali Florjan Skapinov, in samo tako bo Vipava vredna, da bodo vanjo prihajali in tu delali ljudje takšne vrednosti, kot so bili Grabrijan, Vertovec ali Črnilogar.

Vsem vam, dragi Vipavci, želim lep kulturni praznik, želim vam občudovanja in veselja nad našo naravo in Vipavo, želim vam veselja in ponosa nad tem, da smo Vipavci in Slovenci. Dragi Vipavski glas, bodi še na leta dober glas, ki seže v ... srca vseh, kar nas dobrih je in kar jih dobrih bo ljudi.

Vladimir Anžel

IZ NAŠE PRETEKLOSTI

HRANILNICA IN POSOJILNICA V VIPAVI

Razstava ob 110. obletnici ustanovitve

Nagovor državnega sekretarja Ministrstva za finance gospoda Žige Lavriča na otvoritvi razstave ob 110-letnici Hranilnice

priložnostno razstavo, ki skuša obiskovalca preko arhivskega gradiva popeljati skozi celotno obravnavano obdobje. Del dokumentov govori tudi o hranilnicah in posojilnicah pri zamejskih Slovencih v Italiji, s katerimi vipavska hranilnica dobro sodeluje.

Za popestritev je dodana razstava denarja iz tega obdobja, ki jo je pripravil dolgoletni zbiralec Franc Cerovšek iz Vipave.

Letos mineva 110 let od ustanovitve Hranilnice in posojilnice v Vipavi. Sto deset let od takrat, ko so se razumni in pogumni vipavski možje odločili, da z združevanjem v denarnih zadrugah zaščitijo domače prebivalstvo pred dragim sposojanjem denarja in jih hkrati vzpodbudijo k varčevanju. Od takrat pa vse do današnjih dni deluje hranilno kreditna služba v Vipavi nepretrgoma. Organizacijske oblike so se sicer večkrat menjale, a do prekinitve ni prišlo. Tudi danes imamo v Vipavi edino še delujočo hranilnico in posojilnico v Sloveniji. V Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici smo z veseljem sprejeli njeno pobudo, da ta pomemben jubilej počastimo s

HRANILNICA IN POSOJILNICA V VIPAVI OD 1896 DO 1948

I. del

Uvod

Z razvojem kapitalizma so bile potrebe po denarju in tudi po najemanju posojil vse večje. Občutili so jih tudi kmetje, mali trgovci in mali obrtniki, ki so se skušali dragim obrestim izogniti z združevanjem v denarnih zadrugah. Sredi 19. stoletja sta tako nastala dva tipa kreditnih zavodov. Eno so bile posojilnice zadružnega tipa z omejeno zavezo, ki so zanimale predvsem trgovce in obrtnike (njihov oče je Shulze-Delitzsch, pri nas se je zanje zavzemal Mihael Vošnjak, zato so jim rekli vošnjakovke), drugi tip pa so bile zadruge z neomejeno zavezo, namenjene predvsem kmetom, ki niso imeli velikih vsot denarja. Ustanavljali so jih za mala območja, kjer so se ljudje med seboj dobro poznali in vedeli, koliko lahko zaupajo posameznemu prosilcu. Po Raiffeisnu, ki je leta 1849 ustanovil prvo tako posojilnico, so jim na Slovenskem rekli kar rajfajznovke. Razvile so se zlasti na podeželju, v glavnem od srede devetdesetih let dalje. Pobudniki so bili najpogosteje župniki, tudi sedeži posojilnic so bili običajno v župniščih. Takega tipa je bila tudi Hranilnica in posojilnica v Vipavi

Ustanovitev, ime, sedež in okoliš

Ustanovljena je bila avgusta 1896, v zadružni register pa je bila vpisana septembra istega leta pri deželnem sodišču v Ljubljani¹, ker je takrat Vipava spadala pod deželo Kranjsko. Hranilnice na Goriškem so bile vpisane v zadružni register okrožnega sodišča v Gorici². Podlaga za ustanovitev je bil avstrijski zadružni zakon oziroma tako imenovana *Postava od 9. aprila 1873 o pridobilnih in gospodarstvenih društvih in tovarištvih*.

V času svojega delovanja je bila hranilnica večkrat prisiljena zamenjati svoje ime in se na novo registrirati. Ustanovljena je bila kot *Hranilnica in posojilnica v Vipavi, registrovana zadruha z neomejeno zavezo*, kar pomeni, da člani neomejeno jamčijo za njene obveznosti. Ko je po prvi svetovni vojni prišla pod Italijo, se je leta 1921 vpisala v zadružni register goriškega sodišča, še pod istim imenom. Prvič

je prišlo do preimenovanja leta 1925, ko je dobila naziv *Cassa popolare di prestiti in Vipacco, Consorzio registrato a garanzia illimitata*. Takrat je uporabljala še tudi slovenski žig *Ljudska posojilnica v Vipavi, vpisana zadruha z neomejenim jamstvom*. Leta 1935 je dobila samo italijansko ime, in sicer *Cassa agraria in Vipaco, Consorzio registrato a garanzia illimitata*. V prevodu bi bila to Kmečka posojilnica v Vipavi, že leta 1938 pa je ime spet spremenila, in sicer v *Cassa rurale et artigiana in Vipacco* (Kmečka in rokodelska posojilnica v Vipavi). Po končani drugi svetovni vojni so ponovno uporabljali

Stara razglednica prostorov nekdanje hranilnice

slovenski naziv. Podobno kot v imenu je slovenščina pod Italijo izginjala tudi v poslovanju. Uradne dopise so pisali v italijanščini že v prvi polovici dvajsetih let, zapisnike občnega zbora in načelstva pa od leta 1933 dalje.

Sedež hranilnice je bil v Vipavi, zadružni okoliš pa je obsegal območje takratnega sodnega okraja Vipava³, kar je bilo za hranilnico takega tipa kar veliko. Rajfajznovke

so bile namreč, kot že rečeno, včasih ustanovljene samo za območje ene župnije. Posojilnica je sprva poslovala v najetih prostorih, najprej v dogovoru z vinarsko zadrugo v Vipavi, po 1. januarju 1900 pa za kratek čas v svojih prostorih »pri Dobravčevih v stari čitalnici«. ⁴ Že 5. septembra leta 1900 je bila na seji načelstva izražena potreba, da si »omisli hranilnica svoj lastni dom«. Od vdove Fani Ložar in njenih svakinj, sester Ložar, je za 20.000 kron kupila veliko hišo z vrtom, zato so del prostorov ves čas oddajali tudi v najem. Najemniki so bili različni in so se pogosto menjali. Naštejmo le nekatere: lekarnarja Hus in Med, živinozdravnik Poberaj, poslovodja posojilnice Anton Uršič in Rafael Premrl, notar Mozetič, razne družine, orožniki ipd. Gre za poslopje na Starem trgu v Vipavi ⁵, na takratnih hišnih številkah 77 in 78. Že od vsega začetka je v teh prostorih domovalo tudi Kmetijsko društvo Vipava, s katerim je bila hranilnica zelo povezana in ga je ves čas tudi podpirala. Že leta 1903 je za njegove potrebe začela graditi novo veliko klet, ki mu jo je potem leta 1906, skupaj s še drugimi pripadajočimi prostori, prodala za 10.000 kron. Leta 1913 so stavbo posojilnice po načrtih domačina Jerneja Poniža obnovili in iz popisa prostorov, ki je nastal takrat, je razvidno, da sta bili na hišni številki 77 dve stanovanji, pisarna, »falador« (prostor za shranjevanje vinske posode) in vrt, na hišni številki 78 pa prav tako dve stanovanji, tri pisarne v nadstropju, trije prostori v pritličju in vrt.

Leta 1925 so v stavbo napeljali elektriko, delo je opravilo domače podjetje »Stanko Grabrijan«. V času druge svetovne vojne je poslopje utrpelo precej škode s strani vojaštva.

Uprava in vodstvo zadruge

Zadruga je opravljala svoje naloge samostojno in ob sodelovanju vseh zadružnikov. Ob ustanovitvi so bili njeni organi načelstvo, občni zbor in računski pregledovalec.

Načelstvo (danes bi temu rekli upravni ali izvršni odbor) je bilo sestavljeno iz načelnika in šestih članov, ki jih je izvolil občni zbor za eno leto, nato so bili lahko ponovno izvoljeni. Skrbeti je moralo za redno opravljanje zadružnih nalog, zlasti za pravilno vodenje

knjig ter varno hrambo denarja in vrednostnih listin. Sklicevalo je občne zборе, določalo njihov dnevni red, reševalo prošnje za posojila. Ob koncu leta je sestavljalo bilanco in jo predložilo računskemu pregledovalcu (po letu 1907 nadzorstvu) v pregled. Zadeve iz svojega delokroga je reševalo na sejah, kjer so odločali z večino glasov. V slučaju enakega števila glasov je odločalo predsednikovo mnenje. O sejah so vodili zapisnike, ki so jih morali podpisati vsi navzoči. Vipavsko načelstvo je prva leta zasedalo vsakih 14 dni, pozneje približno enkrat mesečno. Na sejah so največ časa posvetili reševanju prošenj za posojila. Leta 1896 so se dogovorili ⁶, da smejo v nujnih primerih prošnje rešiti tudi odborniki sami, a morajo o tem poročati na prvi seji načelstva. Včasih, ko so obravnavali pomembnejšo točko dnevnega reda, so sejo razglasili za tajno, kar je bilo dodatno opozorilo, da mora vsebina razgovora o tej točki ostati med odborniki in se ne sme javno razglasiti. Tudi sicer je namreč veljalo priporočilo, naj odborniki »drže strogo uradno tajnost, posebno še, kar se pri sejah sklepa«. ⁷ Decembra 1910 so na tajnem delu seje razpravljali o denarni krizi, januarja 1913 pa o predlogu združne zveze v Ljubljani, da bi vipavska posojilnica prevzela likvidacijo hranilnice na Colu, »ker bi bilo to važno za gospodarski razvoj v vipavski okolici«. ⁸ Februarja 1914 so to nalogo res prevzeli.

Načelstvo v celoti ali njegovi posamezni člani so bili lahko kadarkoli odstavljani s sklepom izrednega občnega zbora, a v praksi se pri vipavski hranilnici to ni nikoli zgodilo, ker ni bilo potrebno. Člani načelstva so svoje naloge namreč opravljali zelo odgovorno, večina med njimi dolgo vrsto let. Največkrat je do zamenjav prišlo šele ob smrti odbornikov. Prvi načelnik hranilnice je bil vipavski dekan Matija Erjavec, ki je bil tudi pobudnik za njeno ustanovitev in jo je vodil do svoje tragične smrti leta 1908, ko ga je v njegovi pisarni umoril ropar. Erjavec je bil tudi pobudnik ustanovitve vinarske zadruge v Vipavi in med ustanovitelji prve posojilnice na Vipavskem, ki je bila že tri leta pred vipavsko, leta 1893 ustanovljena na Slapu pri Vipavi. ⁹ Poleg načelnika Matije Erjavca so bili na ustanovnem občnem zboru vipavske hranilnice leta 1896 izvoljeni še naslednji člani

načelstva Janez Demšar, župnik v Št.Vidu (današnjem Podnanosu), Anton Uršič, posestnik v Št. Vidu, Ivan Lavrenčič, posestnik in župan v Vrhpolju, Josip Ferjančič, posestnik in župan v Budanjah ter vipavska posestnika Bogomir Perharc in Ivan Tomažič. Leta 1898 sta bila namesto Janeza Demšarja in umrlega Ivana Tomažiča izvoljena Štefan Hrib in Franc Silvester, posestnika iz Vipave. Nato do leta 1906, ko je izstopil Franc Silvester in ga je nadomestil Rafael Premrl iz Vipave, ni bilo sprememb. Leta 1908 je postal načelnik novi vipavski dekan Andrej Lavrič, umrlega Ivana Lavrenčiča pa je leta 1909 nadomestil Ferdinand Škrli, posestnik iz Vrhpolja. Leta 1913 je izstopil Štefan Hrib, nadomestil ga je Franc Furlan iz Manč, njega pa, potem ko je padel v vojni, najprej Rihard Ferjančič z Goč, leta 1917 pa Ivan Štrancar, župan in posestnik iz Planine. Dekan Andrej Lavrič je moral leta 1923 zapustiti Vipavo, ker ni dobil italijanskega državljanstva. Mesto načelnika je takrat prevzel Anton Uršič, dolgoletni zadružni delavec, ki pa je junija 1925 zaprosil za upokojitev in že novembra istega leta umrl. V načelstvo (v času italijanske oblasti se je imenovalo administrativni svet) je bil namesto njega sprejet Josip Žgur, načelnik pa je postal vipavski dekan Ignacij Breitenberger, ki je s tega mesta odstopil leta 1932 zaradi dekreta apostolske stolice v Rimu, v katerem je bilo zapisano, da duhovniki ne smejo delovati v organih denarnih zavodov. Dekreta z enako vsebino sta bila sicer sprejeta že leta 1910 in 1923, a so na podlagi prošenj, naslovljenih na škofijo, pri vipavski posojilnici duhovniki vseeno nadaljevali z delom.

Z vzponom fašizma je odločanje v hranilnicah vse bolj prehajalo v roke Italijanov. Leta 1932 je bil tudi v vipavski hranilnici nastavljen prefekturni komisar, ki je imel glavno besedo. Prvi je to nalogo opravljal Giuseppe Endirizzi, za njim pa Stanislao Pertotti.

V administrativni svet so bili na občnem zboru leta 1936 izvoljeni: Matija Premrl kot predsednik, Andrej Lavrenčič kot podpredsednik, oba iz Vrhpolja, kot člani pa Franc Durn z Gradišča, Franc Kodelja in Rafael Cunta iz Vipave, Jožef Stopar s Slapa in Jožef Vovk z Goč. Junija 1941 pa je predsednik postal Andrej Lavrenčič z

Vrhpolja, podpredsednik Franc Furlan iz Manč, člani pa so bili Franc Kodelja in Rafael Cunta iz Vipave, Anton Nabergoj s Slapa, Ivan Žejn iz Budanj in Janez Benčina z Goč. Po koncu druge svetovne vojne je hranilnico od leta 1946 pa do njene likvidacije leta 1948 vodil Franc Bavčar.

Občni zbor je sklepal o spremembi pravil, likvidaciji zadruga, izvolitvi ali odstavitvi načelstva in računskega pregledovalca, potrditvi letnega računa. Redni občni zbor so sklicevali enkrat v letu, izrednega pa, če se je načelstvu to zdelo potrebno ali če je to od njega zahtevala desetina zadružnikov v posebni pisni vlogi s točno določenim dnevnim redom. Dan, uro, kraj in dnevni red občnega zbora je bilo treba razglasiti 14 dni prej v časopisu. V prvih pravilih iz leta 1896 je bil za objavo določen časopis Slovenec, v pravilih iz leta 1907 pa Narodni gospodar, glasilo Zadružne zveze v Ljubljani. Pozneje so se, da bi bil odziv večji, odločili objavljati obvestila še v Domoljubu. V obdobju med obema vojnama so po sklepu občnega zbora z dne 2.11.1919 uradne vesti razlašali v listu Edinost. Občni zbor je sklepal veljavno, če je bila prisotna vsaj desetina članov, sicer je bilo treba v treh tednih (v času italijanske in tudi jugoslovanske oblasti čez pol ure) sklicati drug občni zbor, ki je smel sklepati brezpogojno. Vipavski hranilnici se je kar redno dogajalo, da prvi občni zbor ni bil sklepčen, saj je bila udeležba članov vedno zelo nizka. Zadružnika, ki se zbora osebno ni mogel udeležiti, je lahko na podlagi pisnega pooblastila zastopal drug zadružnik.

Računski pregledovalec je imel nalogo natančno pregledati letni račun in o njem poročati občnemu zboru. Poleg tega je nadzoroval delovanje načelstva, imel pravico, da se vsak hip prepriča o stanju blagajne, kot tudi, da pregleda poslovanje nasploh. Če je bil zadržan, je posle opravljal njegov namestnik. Leta 1896 je bil na to funkcijo izvoljen vipavski kaplan Fran Rajčević, nadomeščal pa ga je Fran Silvester, trgovec v Vipavi. V naslednjih letih so se zvrstili še Janez Kramar, župnik v Št.Vidu ter vipavska kaplana Janez Gnidovec in Fran Bratož.

Leta 1907 je v spremenjenih pravilih računskega pregledovalca nadomestilo petčlansko nadzorstvo z enakimi nalogami.

Načelstvo in nadzorstvo sta se po potrebi sestali na skupni seji, pogosto pa se je en član nadzorstva udeležil tudi seje načelstva.

Iz poročil računskih pregledovalcev oziroma nadzorstva, ki so jih podajali na občnih zborih, je razvidno, da je posojilnica vedno poslovala v skladu s predpisi.

Tudi revizorji zadružnih zvez, ki so občasno pregledovali poslovanje hranilnice, niso nikdar ugotovili večjih nepravilnosti. Majhne

pripombe je hranilnica vedno upoštevala in napake popravila. Pod Avstro-Ogrsko je bila včlanjena v Zadružno zvezo v Ljubljani, med obema vojnama pa v Zadružno zvezo v Gorici, ki pa jo je fašistična oblast leta 1928 razpustila¹⁰. Od leta 1932 je bila hranilnica včlanjena le še v vsedrjavno zvezo podeželskih posojilnic v Rimu (Associazione nazionale fra le Casse Rurali-Agrarie ed enti ausiliari in Roma).

Aleksandra Pavšič Milost

(se nadaljuje)

Opombe:

¹ Uradni naziv sodišča je bil: deželno kot trgovsko (trgovsko) sodišče v Ljubljani

² Uradni naziv sodišča je bil: Okrožno kot trgovsko sodišče v Gorici

³ Sodni okraj Vipava je obsegal takratne občine Budanje, Col, Erzelj, Goče, Lože, Planina, Podkraj, Podraga, Slap, Ustje, Vipava, Vrabče, Vrhpolje, Šturje in Št. Vid (današnji Podnanos). Leta 1923 je bil ukinjen, območje pa priključeno sodnemu okraju Ajdovščina

⁴ Zapisnik seje načelstva dne 1.10.1899, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici (odslej PANG) 699, Hranilnica in posojilnica Vipava (odslej HPV), t.e. 1;

⁵ To je današnja stara klet in stavba, v kateri so prostori »Tople malice« na trgu Pavla Rušta v Vipavi

⁶ Zapisnik seje načelstva z dne 10. 10 1896, PANG 699, HPV. t. e. 1

⁷ Zapisnik seje načelstva z dne 28.11.1911, PANG 699, HPV, t.e. 1

⁸ Zapisnik seje načelstva z dne 24. 1. 1913, PANG 699, HPV, t.e.1

⁹ Slapenska posojilnica je nekaj let po ustanovitvi svoj sedež prenesla v Vipavo, tako da sta bili tam dve posojilnici, je pa ta med prebivalci za vedno obdržala naziv slapenska, da so ju ločili. Uradni naziv pri ponovni registraciji leta 1922 je imela: Posojilnica na Slapu pri Vipavi s sedežem v Vipavi (Marko Waltrich: Slovensko bančništvo in posojilništvo na Goriškem, str. 255; Kmečka banka v Gorici 1982)

¹⁰ Leta 1928 je fašistična oblast izdala dekret o razpustu Zadružne zveze v Gorici. Razpuščeni so bili njeni upravni organi in imenovan prefekturni komisar za izredno upravljanje zveze.

DVESTOLETNE PLATANE NA VIPAVSKEM GLAVNEM TRGU

Na Glavnem trgu pred Lanthierijevim gradom v Vipavi rastejo mogočne platane, ki nam nudijo hladno senco v poletni vročini. Vsak, ki tu stopi iz avtobusa ali avtomobila, jih takoj opazi. Vsi se pod njimi radi zadržujemo. Pod svojo krošnjo so sprejemale vse pomembne goste, ki so prihajali v Vipavo in veliko vojakov avstrijske, italijanske, partizanske, nemške, jugoslovanske in sedaj slovenske vojske.

Letos praznujejo svojo 200-letnico. Grof Lanthieri jih je dal zasaditi leta 1806, ko je Vipavo obiskal slavní vojskovodja Napoleon Buonaparte (1769-1821) s svojimi vojaki. Takrat so posadili 6 dreves. Pred leti so žal dve platani požagali. Danes lahko vidimo samo še štiri mogočna drevesa. Ta točen podatek o zasaditvi platan v Vipavi je zapisan v bogati zapuščini zbiratelja starin iz Ajdovščine, gospoda Štipeta Štekarja. Odkril pa ga je pred leti gospod Anton Cizara in je za nas Vipavce pomembna dopolnitev naše zgodovinske preteklosti.

Magda Rodman

EPOPEJA SLOVENSKIH »SARDINCEV« V KNJIGI

Delo Dorice Makuc izšlo v italijanščini

V prostorih občinske knjižnice v Trziču so v petek predstavili italijanski prevod knjige »Sardinci - I battaglioni speciali in Sardegna« goriške avtorice Dorice Makuc. Slovenska izdaja je izšla že pred nekaj leti, italijanski prevod pa je luč sveta zagledal pred kratkim. Tržiške predstavitve se je udeležilo kar lepo število ljudi, sicer pa so si prireditelji večera nadejali številčnejšo prisotnost zlasti še domačinov italijanske narodnosti, katerim je knjiga pravzaprav namenjena.

Večer je uvedel moški pevski zbor kulturnega društva Skala iz Gabrij, ki nosi veliko zaslug, da je epopeja o Sardincih prišla v javnost prav v obliki knjižne izdaje. Pevski zbor je bil pred devetimi leti na turneji po Sardiniji in je obiskal kraje, kjer so životarili, zbolevali za malarijo in umirali slovenski fantje, ki jih je takratna oblast vključila v posebne bataljone. Prisotne je pozdravil pokrajinski predsednik VZPI-ANPI Silvano Bacicchi; s kritičnimi besedami je obsodil vedno bolj očitne poskuse določenih krogov, ki skušajo javno mnenje prepričati, da je na eni strani bilo vse »belo«, na drugi pa vse »črno«. Italijanski prevod knjige o Sardincih bo v marsičem pripomogel, da bodo obdobje druge svetovne vojne italijanski bralci spoznali tudi z drugega zornega kota.

O knjigi in o tragičnih dogodkih, ki jih opisuje, je spregovoril zgodovinar Jože Pirjevec. Pozornim poslušalcem je povedal marsikatero resnico, ki jo uradna zgodovina zelo rada preskoči. K temu je nedvomno pripomogla pismenost Slovencev, tako da je marsikateri vojak posebnih bataljonov pisal dnevnik ali si zapisoval občutke, ki so za zgodovinarja izjemno pomembni. Životarjenje v posebnih bataljonih je krepilo narodno zavest Slovencev, ki so zlasti v slovenski pesmi našli oporo pri premagovanju vsakodnevnih težav. Pirjevec je ob zaključku svojega nagovora pohvalil mladi prevajalki, Lauro Sgubin in Luiso Vignini, ki sta knjigo odlično prelili v italijanski jezik. Kot zadnja je spregovorila še avtorica Dorica Makuc, ki je podrobno obrazložila, kako je knjiga nastajala. Eno kopijo je pred dnevi poslala bivšemu vojaku posebnih bataljonov Dušanu Simčiču, ki je na Sardiniji ostal tudi po vojni, se tam oženil in postal celo župan mesteca Mores, je povedala. »Danes je velik praznik,« je po prejemu knjige sporočil v Gorico 86-letni Simčič. Predstavitve v Trziču se je udeležila tudi 82-letna Zaira Cossu, ki se je poročila s »Sardincem« iz Solkana in od leta 1945 živi v tem obsoškem kraju.

Prisrčen večer je zaključil pevski zbor Skala, ki je zapel nekaj priložnostnih pesmi, med katerimi tudi sardinsko narodno in znano »Bella ciao«. Ob koncu se je v imenu prirediteljev poslovil od občinstva Bernard Florenin, ki je še posebej za služen za izid knjige.

Vili Prinčič

Primorski dnevnik, 12. marec 2006

PESNIK FRAN ŽGUR IZ PODRAGE - VIPAVSKI SLAVČEK

4. del

V rokopisnem oddelku Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani (NUK) sem odkril zanimivo besedilo, napisano s pisalnim strojem. Zapis je v evidencah rokopisnega oddelka vpisan pod inventarno številko 5/70. Razvidno je, da gre za prepis iz zapiskov Jožeta Trošta, upokojenega šolskega upravitelja, ki je stanoval na Trubarjevi 42 v Ljubljani, knjižnici pa ga je izročila pisateljica Mimi Malenšek, 11. marca 1970.

Nisem raziskoval in preverjal, kdo je pisec zapiskov. Zelo verjetno pa je bil to prav podraški rojak Jože Trošt, rojen leta 1891, ki je bil učitelj in je pred prvo svetovno vojno služboval v Brezovici, na Artvižah in v Podgradu, po vojni pa najprej v Knežaku in nato v Št. Vidu (Šembidu), od koder je bil leta 1926 odstranjen iz službe in premeščen v notranjost Italije. Leta 1931 se je izselil v Slovenijo na območju jugoslovanske države, kjer je še nekaj let služboval, po drugi svetovni vojni pa je bil leta 1947 tudi šolski nadzornik v Ajdovščini. Umrli je leta 1972 v Ljubljani. (*Minka Lavrenčič Pahor, Primorski učitelji 1914-1941, Trst 1994, 418*).

Zapiski Jožeta Trošta so spomini na njegova mlada leta v Podragi in izpričujejo nekatera zanimiva dejstva, ki verjetno še niso bila objavljena. Zato naj bodo ponujena bralcem Vipavskega glasa ob predstavljanju Frana Žgurja, saj se dotikajo njega in dveh pomembnih slovenskih osebnosti, ki sta obiskala Podrago – oficirja (kasnejšega generala, branilca severne slovenske meje) in pesnika Rudolfa Maistra ter pesnika Josipa Murna (o Žgurjevih stikih s slednjim je bilo več napisanega v 3. nadaljevanju iz prejšnje številke).

Takole je zapisal Jože Trošt /opomba: navedba je dobresedna, popravil sem le nekatere očitne tipkarske in slovnične napake/:

» /.../ Imam pa živo v spominu nekaj dogodkov, za katere mislim, da bi bilo dobro, da ne bi prišli v pozabo, ker so vezani na tri naše pesnike. To so spomini na mladinskega pesnika Frana Žgurja, na pesnika Rudolfa Maistra-Vojanova in na pesnika Josipa Murna-Aleksandrova. Dogodki, ki so v zvezi z njimi, so mi ostali živo v spominu in to zaradi tega, ker se prepletajo medsebojno.

Naj najprej napišem nekaj o mladinskem pesniku Franu Žgurju, to pa zaradi tega, ker so vsi dogodki povezani tesno med seboj z ostalimi dogodki.

O Franu Žgurju bi mogel napisati mnogo, vendar se bom omejil le na najvažnejše, kar povezuje vse dogodke, ki jih bom omenil.

Oče Frana Žgurja je bil vaški trgovec Aleksander Žgur, ki je imel štiri otroke. Sin Aleksander je bil trgovec v Trstu, hči Marija je bila poročena v vasi z mlinarjem, žagarjem in stoparjem Uršičem, hči Lojzka pa je bila poročena v Novi vasi (Bloke) pri Lavričevih in je bila mati zdaj že pokojnega toda dobro poznanega kirurga zdravnika Lavriča. Sina Frana (tako se je podpisoval, sicer so ga domačini imenovali Franc, vaščani pa stric Sandrov) je oče določil za naslednika v trgovini. Čeprav nerad, ker si je želel postati vse kaj drugega, le trgovec ne, vendar se je vdal želji staršev. Bil je dober risar in je zlasti rad risal portrete, ko ni bilo kupcev. Še bolj pa so mu bile pri srcu zlasti pesmice za otroke, vendar je napisal tudi mnogo drugih, osebno priložnostnih in tudi zbadljivk je bilo precej. Zelo rad se je šalil in znal povedati mnogo šegavih zgodbic. Pesmi je priobčeval v 'Vrtcu', a še več v 'Zvončku', obeh takrat izhajajočih mladinskih mesečnikih. Precej je bilo ponatisnjenih tudi v šolskih knjigah. Urejal in zbiral je vseskozi svoje pesmi, z namenom, da bi izšle kot zbirka njegovih pesmi. Žal do tega ni prišlo, ker so to preprečile okoliščine, ko so zasedli del Slovenije Italijani. Komu je prišla v roke njegova pesniška zapuščina, ne vem točno, zato tudi ne morem napisati kaj več o tem. Žal mi je, ker so njegove delno že zbrane pesmi izginile, vsaj

zame neznano kam, in prav tako tudi še nekateri drugi zelo važni zapiski, posebno izvirniki treh pesmi Josipa Murna-Aleksandrova.

/Opomba: Precejšen del zapuščine Frana Žgurja se je ohranil in se nahaja v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici, izročil jo je Nikolaj Jeras iz Ljubljane aprila 1992./

Kot njegov rojak iz Podrage sem ga poznal zelo dobro, saj je po fantovsko prišel pogosto tudi v mojo rojstno hišo. Ob takih priložnostih je vedno stresel kako iz rokava. Vsi so se počutili dobro v njegovi družbi, da ni nikoli zmanjkalo dobrega razpoloženja.

Otroke je imel zelo rad in se je kaj rad pošalil z njimi. Vendar smo imeli vsi velik obzir pred njim. Mnogi so se ga celo bali, ko je pogledal ostro s svojim nekoliko škiljastim očesom, vendar je vse to hitro omilil s svojim prijaznim, malo nasmejanim obrazom in vprašal: 'No, junak, kaj boš povedal pa ti - kaj bi rad?' In zopet se je obrnil proti drugemu: 'Pasja noga, kaj bi rad imel pa ti?' Podobni odgovori so sledili tudi proti vsem drugim in so bili še toliko bolj pestri, kadar je bil dobro razpoložen. Enak je bil tudi do odraslih: 'Kaj dobrega bova pa midva?', ali: 'Kaj se bova zmenila pa midva?' itd., itd. - Tak je bil stric Sandrov.

Vsako pomlad je kupoval za nekega trgovca vrtno polže v še zaprtih hišicah. Marsikateri smo si z izkupičkom kupovali šolske potrebščine.

V spominu mi je zlasti ostal obisk Frana Žgurja, ko je nekoč pripeljal s seboj avstrijskega oficirja - bil je to Rudolf Maister-Vojanov.

Bilo je zvečer. Moj oče je sedel na ognjišču in zagledal skozi okno prihajati oba imenovana. Nekoliko prestrašen je rekel: 'Kdo neki je ta oficir, ki prihaja s stricem Sandrovim k nam? Kaj hočeta neki?' Že je mislil oče odstopiti od ognjišča, ko sta bila oba že v kuhinji.

'Očka, kar ostanite, bova prisedla še midva k vam, da se bomo pogovorili kaj', je rekel Rudolf Maister, ko je že stopal na ognjišče in se predstavil mojemu očetu. Oba sta prisedla k očetu na klop. Oče je naročil, naj prinesejo vina, kakor je bilo v navadi ob obiskih.

(se nadaljuje)

Jurij Rosa

Fran Žgur: Velikonočna

*On, ki je kakor Solnce čist,
umira tam na križu Krist.
On, ki je pot, življenje pravo,
je nagnil truden sveto glavo.
Kdo ga umoril je? Povej?
Kdo zloben bil tako brez mej?
Kdo rano v levo stran m u sunil?
Kdo Njemu v lice božje pljunil?
Iz rane, leve tam strani,
kipi mu roža, sveta kri;
puhti mu roža odrešenja,
krvi napoj, in vir življenja...
A ljudstva tema krog in krog
kriči: "Dol stopi, če si Bog!"
In val strasti se k Njemu vzpenja
in s sramotenjem nič ne jenja ---
Kdo Ga umoril je? Povej? --
Duhovnik veliki in farizej -
ta kasta gneva in krivice*

*našuntala je Nanj množice;
zavist, napuh in gnev in gnev in črt,
Boga-Sinu je gnala v smrt!
Glej, tam na križu zdaj umira,
mu gasne moč, oči zapira...
Z močjo gasnočo baš še zdaj
razbojniku obljubi raj...
On, člove-Bog, pravic dobrote,
ljubezni Bog, zaslon sirote...
Pod križem krik, kot besni val
sovraštva je objel druhal - -
strupeni sad na suhi veji,
ubili so Ga farizeji -
so Pisma ga nezmotniki,
a nikdar ne - rabotniki:
On ljubil, spoštoval je delo,
siroti brisal pot raz čelo;
On ljubil luč je, pot višin,
sovražil laž je, grob temin...*

*Brezdomce On v višine kliče,
a zlobne v tmine med mrliče!
V objem nas vabi razprostrt -
premagal je na križu smrt!
On, človek-Bog, pravic dobrote,
ljubezni Bog, zaslon sirote...
Skoz noč zdaj bliska sveti križ,
pravičnim pot je v paradiž.
A farizejev glej, zalega,*

Fran Žgur: Velikonočna

*Solnce zlato na oboku,
zvonček beli ob potoku;
hoj, siničke, ptičke prožne,
joj, vojolice pobožne --
Bliska, vriska, vse se zbuja,
poje pesem: Aleluja!*

*Z licem jasnim, vedro glavo,
v božjo tonemo naravo;
čuti v srcu - so cvetice;
misli v duši - glasne ptice -
Solnce žarkov nam ponuja,
poje z nami: Aleluja!*

*Pesem radostna vstajenja,
polna vere hrepenenja!
Misli duše, srca čuti
k Bogu nas neso peruti -
Solnce naše! - Noč nam tuja,
duša poje: Aleluja!*

(Novi rod, april 1925, št. 7)

Fran Žgur: Že vse novo ima suknjo...

*Že vse novo ima suknjo.
Murn tudi, stric pred luknjo,
z njo košati se: pomlad,
poveselil bi se rad.*

*Pisani metulji, svatje,
k rožam gredo vasovat.
S prašnih cvetov že čebele
strd neso v medeni grad.*

*za suknjo se Njegovo krega --
Gre z Judom v tempelj žgoča vest,
zlatnikov v tempelj vrže pest --
Reko mu farizeji stari:
Ti, Juda glej, - kaj to nam mari!
A sveti križ blešči, blešči --
na veji Juda tam visi!*

(Edinost, 4. 4. 1926, št. 81, velikonočna priloga)

Fran Žgur: Zdramila se je priroda

*Zdramila se je priroda,
v solnčnem blesku cvete zrak;
kliče naših polj svoboda.
da pripne ti cvet za trak.*

*Stopim v jutro, cvetk bogato -
dober dan, prekrasni dan!
Daj mi srečo, ptičko zlato,
daj iz neder cvet krasan!
Vriska njiva, poje polje -
vse kar gledam - spev in cvet --
in še jaz sem zlate volje,
s srečo mladih dni odet.*

*Ptička, sreča, poletela
danes v moje je srce -
Tam žgolela, tam bo pela
sredi cvetja pesmice.*

(Pomladančki, Gorica 1923, str. 8)

*Nimam koč, nove suknje,
grad je moj brez oken, vrat...
Z mislijo grem, sestro temno,
k zvezdam v vas - deseti brat!*

*(Koledar Družbe sv. Mohorja v Celju za
leto 1941, str. 62)*

IZ DELA KS VIPAVA

KS Vipava je ob žegnanju konj na Štefanovo sodelovala finančno in organizacijsko. Fotografije prejšnjih žegnanj si lahko ogledate na hodniku Stare šole.

V januarju smo imeli 23. redno sejo Sveta KS. Največ pozornosti smo namenili organizaciji proslave za kulturni praznik, hkrati pa svečano obeležili 20-letnico izhajanja krajevnega glasila Vipavski glas. Na proslavi so sodelovali s svojim programom otroci iz vrtca, osnovnošolci, dijaki Škofijske gimnazije, Komorni zbor Ipavska in gojenci Vzgojno varstvenega zavoda Janka Premrla Vojka iz Vipave. Poseben vtis na proslavi je na nas poslušalce naredil govor ravnatelja Škofijske gimnazije, g. Vladimirja Anžela.

Na KS Vipava je bila dana s strani krajanov pobuda za predstavitev Plečnikovega spomenika padlim v II. svetovni vojni z Glavnega trga na drugo ustrežnejšo lokacijo. Predlog smo posredovali Občinski upravi, da skupaj z ustreznimi službami proučijo, kje je mesto, ki si ga ta spomenik zasluži. Končala so se tudi zaključna dela na cerkvenem dvorišču. Finančno so dela pokrita, več o sami izvedbi del bo objavljeno v prihodnji številki Vipavskega glasa.

V marcu smo imeli 24. redno sejo Sveta KS Vipava. Povabili smo tudi predstavnika Policijske postaje iz Ajdovščine, g. Krapeža. Podal nam je statistične podatke za preteklo leto. V naši KS so beležili 83 kaznivih dejanj. Največ škod je bilo povzročeno z vlomi, poškodovanjem vozil, goljufijo, poslovno goljufijo, pretepi in povzročitvijo telesnih poškodb.

Občinski upravi smo podali predlog prostorskega plana naselja Vipava in Zemon. Predloge si lahko ogledate tudi na naši oglasni deski v hodniku Stare šole.

Pričeli smo s širitvijo avtobusnega postajališča v Vipavi. Del postajališča bomo zasteklili. Tu bomo postavili tudi občinsko oglasno desko. Ob postajališču bo nameščena tudi klop. Po nekaj letih bo ponovno postavljen drog za izobešanje zastav.

O delu v KS vas bomo še sproti obveščali, hkrati pa počasi zaključujemo z delom v tej sestavi, ker se bližajo jesenske volitve.

*Zapisala Marija Černigoj,
tajnica KS Vipava*

POSLOVNO POROČILO KS VIPAVA ZA LETO 2005

PRIHODKI:

obresti	25.229,00 SIT
najemnine poslovnih prostorov	216.000,00 SIT
oglasi in reklame Vipavske trgovine	2.350.000,00 SIT
ostali prihodki	358.145,00 SIT
donacije za VG	89.000,00 SIT
proračun Občine Vipava	4.497.923,00 SIT
reklame v VG	400.000,00 SIT

SKUPAJ

7.936.267,00 SIT

ODHODKI:

tiskanje VG	1.338.072,00 SIT
poštšina za VG	91.280,00 SIT
avtorski honorar	129.032,00 SIT

električna energija	282.861,50 SIT
razsvetljava igrišča ob šoli	341.040,00 SIT
komunalne storitve	93.851,00 SIT
telefon	37.881,20 SIT
zavarovanja	10.036,00 SIT
Vipavska trgatev	2.111.822,70 SIT
transfer gasilcem	400.000,00 SIT
obnova fasad	200.000,00 SIT
drugi stroški	1.076.169,00 SIT
SKUPAJ	6.112.045,40 SIT

Marija Černigoj, tajnica KS

IZ NAŠE OBČINE

IZ DELA OBČINE VIPAVA

Vodovod in kanalizacija v starem delu Vipave

Dela v ulici Na Hribu v Vipavi

sklican usklajevalni sestanek z vodilnimi Adriaplina. Če bo Adriaplin pričel z razvodom plinovodnega omrežja (kljub temu, da ni veliko interesentov), bo potrebno še nekaj časa potrpeti in na asfaltiranje ulice počakati.

Zaradi letošnjih slabih vremenskih razmer se je časovno zamaknilo izvajanje investicije »Vodovod in kanalizacija« v starem delu Vipave. Ta naj bi bila sedaj končana predvidoma do konca aprila. S strani Občine Vipava in Komunalno stanovanjske družbe Ajdovščina vodena investicija, sicer teče po načrtih in ne bo prekoračila vrednosti 120 mio. SIT (najugodnejše ponudbe). Na operativnih sestankih z izvajalcem sprotno usklajujemo delo, nepredvidene situacije in, kolikor je mogoče, upoštevamo tudi opozorila, želje in pobude krajanov ob trasi. Nekoliko bolj je trenutno zapletena situacija glede plinifikacije ulic. Občina Vipava je že v lanskem letu ob pripravi projektov obvestila Adriaplin in mu predlagala, da bi hkrati z vodovodom in kanalizacijo napeljali še plinovodno omrežje. Adriaplin se je pozno odzval na ta predlog in vzpostavil kontakt s krajanji, ni pa vzpostavil kontakta z občino glede rokov investicije. Da bi se izognili ponovnemu prekopavanju ulic, je za prvi teden v aprilu

Priprava novih prostorskih aktov občine

Trenutno veljavna zakonodaja predpisuje občinam, da najkasneje v letu 2007 sprejmejo nove prostorske akte – strategije razvoja in prostorski red. Z njimi naj bi določile svoj razvojni načrt in se po njem ravnale. Strategija razvoja občine naj bi, v skladu s strategijo razvoja Slovenije, kazala občinsko razvojno vizijo in vsebovala načrt za njeno uresničitev. Je eden od dolgoročnih planskih dokumentov, ki je osnova za gospodarski, prostorski in družbeni razvoj občine in je vodilo občinskemu svetu in županu za sprejem razvojnih in finančnih načrtov.

Sočasno s strategijo razvoja občine pripravljajo prostorski red. V prostorskem redu občine se, v skladu s Strategijo prostorskega razvoja občine in Prostorskim redom Slovenije, na celotnem območju občine določijo območja namenske rabe prostora, merila in pogoji za urejanje prostora in ukrepi za izvajanje prostorskega reda občine.

V javnih obravnavah, ki so potekale po vseh krajevnih skupnostih od 23. do 30. januarja, je občina predvsem informativno predstavila sedaj veljavna območja poselitve (območje, kjer je dovoljeno graditi) in območja kmetijskih in gozdnih zemljišč, kjer gradnja ni dopustna.

Z zbiranjem pobud in predlogov za določitev ali izločitev zazidalnih zemljišč je želela občane vključiti v proces usklajevanja različnih interesov prostora. To pa še ne pomeni, da bodo lahko vse pobude upoštevane.

V procesu planiranja obstaja namreč množica nosilcev urejanja prostora, ki zastopajo javni interes (približno 20 soglasodajalcev), planer pa mora upoštevati tudi zgodovinski razvoj naselja, naravne danosti, omejitve, geomorfološke, geološke danosti, prometno dostopnost, komunalno opremljenost in množico drugih akterjev v prostoru.

Širitev naselij je upravičena samo pod pogoji, da znotraj naselij oz. poselitvenega območja ni degradiranih območij, ne dovolj izrabljenih ter praznih in neizkoriščenih zemljišč. Poleg tega je širitev upravičena, če se povečuje ali dokazljivo pričakuje povečanje števila prebivalcev, gospodinjstev, če obstaja primanjkljaj stanovanj in da so ta manjša od 12 m² na prebivalca, da je odstotek starih stanovanj več kot 25 %. Pri upravičenih širitvah je potrebno težiti k razširitvam na manj kvalitetna zemljišča, kjer je izgradnja nove infrastrukture racionalna, upoštevati racionalnost gradnje z doseganjem primernih gostot, faktorja zazidanosti...

V skladu z vsem navedenim bodo pregledani in primerjani vsi predlogi, ki so jih do 31. marca podali občani in krajevne skupnosti. Pripravljena bo primerjava z obstoječim planom in analitičnimi podatki, občina bo tudi sama predlagala popravke plana, kjer namembnost ni v skladu z dejanskim stanjem območja. Nato bo pripravljena podlaga, kjer bo razvidno, kje in kako so bili upoštevani predlogi občanov in kakšen je predlog občine. Tako pripravljeno gradivo bo ponovno predstavljeno občanom. Poudariti je treba, da te akte lahko občina sprejme šele, ko dajo nanje soglasje ustrezna ministrstva in ostali soglasodajalci, nato jih mora potrditi Vlada Republike Slovenije in šele nato jih lahko sprejme Občinski svet.

Za občinsko upravo

Vida Babič

* * *

KAKO RASTE MAMA

Praznovanje materinskega dne v Vipavi

Na pomladnem odru vipavskega Kulturnega doma se je v soboto, 25. marca 2006 zvečer pelo, plesalo, govorilo in igralo: mamam, očetom, starim staršem - in vsem drugim, ki s svojo dobroto lepšajo otroštvo (našim) otrokom. Z letošnjo prireditvijo smo se jim, skupaj z otroki, tudi v Vipavi želeli v tej obliki zahvaliti za njihovo skrb in varstvo.

Uvodno besedilo s projekcijo simbolnih prizorov je bilo odsev mladostnih srečanj, odhoda od doma in začetka novega življenja z nastopom materinstva. Male nožice, ki bodo nekoč odšle od mame...

Mlajši otroški zbor Župnije Vipava je mamam prisrčno zapel kot prvi in hkrati dal vedeti, da imajo kar dve mami. S prvim pridihom odhajanja je materam pel starejši otroški zbor Župnije Vipava, oba zbora vodi Katja Poljšak.

Pevci otroškega zbora Župnije Goče pod vodstvom Neže Žgur so zavzeto odpeli svoj program in se poslušalcem prikupili še z recitacijo Pavčkove Kako raste mama. Po dolgem iskanju je bila najdena tudi najboljša rima za mamo - tata.

Resničnost trditve, da se otroci zazibajo v prvih plesnih korakih že, ko dobro shodijo, so najprej potrdili najmlajši vipavski otroci, ki so zaplesali in zapeli Ringaraja in po priklonu poželi kar nekaj aplavza, z njim pa so poslušalci pozdravili na odru tudi vipavsko otroško folklorno skupino, ki je (pod mentorstvom Urške Kodelja in Irene Vidrih) s svojim programom pokazala, koliko usklajenih plesnih korakov se je mogoče naučiti že v zgodnjih otroških letih. Njihov nastop je prijetno popestrila še Dominikova spremljava na *frajtonerici*.

„Starše imamo radi, radi prav zares!“

V zadnjem delu prireditve so se predstavili otroci z Vrhopolja. Najprej je lep pevski šopek spletel mlajši otroški zbor pod vodstvom Katje Počkar. Po simpatični recitaciji pesmi o mami je zapel še starejši otroški (mladinski) zbor pod vodstvom Ane Kodelja in prireditev prijetno poživil že s »pevskimi oblekami«, še bolj pa z uglašenim petjem.

Program je povezovala Sara Furlan, ki se je ob sklepu lepega večera zahvalila za podporo prireditvi in za kritje stroškov prireditve Občinskemu odboru Nove Slovenije ter vsem sodelujočim za sodelovanje. Na oder je povabila vse otroke in ob spremljavi *frajtonerice* je izzvenela »Mi se imamo radi«, marsikdo pa je potihoma pritrdil sklepni Pavčkovi rimi o edini dolžnosti naših mam, ki je ta, da so dolgo na svetu...

Barbara Kunavar Tomažič

KOROŠKI VEČER

Nam Primorcem so Slovenci, ki živijo na avstrijskem Koroškem, nekoliko daleč, pa ne zaradi kilometrov, ki nas ločijo, temveč zato, ker jih premalo poznamo in ker imamo z njimi zelo malo stikov. Kulturni večer, ki smo ga pripravili v nedeljo, 19. 3. 2006, v lepo okrašeni avli OŠ Draga

Bajca v Vipavi, je želel zapolniti to vrzel in nam predstaviti ljudi, ki se na prepihu germanskega in slovanskega sveta trudijo za ohranitev lastne identitete. V večer so nas s pesmijo popeljali mladi koroški pevci. Kvartet »V črnicah«, ki ga sestavljajo dve dekleti in dva fanta, je s svojo pristnostjo, preprostostjo in mladostno svežino očaral poslušalce in gledalce. Iz ust zgodovinarja dr. Janka Zerzerja, predsednika Krščanske kulturne zveze v Celovcu, smo slišali, s kakšnimi preizkušnjami so se spopadali koroški Slovenci v preteklem stoletju in

kakšno je njihovo življenje danes. Gospod Nuži Tolmajer, dolgoletni tajnik KKZ, sedanji predsednik Slov. narod. inštituta Urban Jarnik, je poročal o današnjem bogatem kulturnem delovanju koroških Slovencev.

Osrednja tema večera je bila knjiga »Po sledih tamburaštva na Koroškem«, predstavila pa sva jo avtorja Vlasta Lokar Lavrenčič in Hanzi Gabriel, po poklicu glasbenik, koroški Slovenec, ki od

študentskih let dalje živi in dela na Dunaju, vendar ohranja s Koroško tesne stike, predvsem kot mentor tamburaškim skupinam. Njegova ideja je bila, da se bogato tamburaško dejavnost na Koroškem obeleži v knjigi, in v ta namen je skoraj dve desetletji zbiral gradivo in v nacionalni

knjižnici na Dunaju pregledal vse publikacije, ki so izhajale od leta 1885 dalje. Nastali so številni zapiski in fotokopije člankov, ki jih je bilo potrebno med seboj smiselno povezati in iz njih oblikovati tekst za knjigo. Ker sem sodelovala pri tamburaškem orkestru Fermata na Dunaju, ki ga je vodil Hanzi Gabriel, in sva skupaj uspešno pripravila že nekaj večjih projektov, me je tudi pri nastajanju knjige poprosil za pomoč. Vsebina me je pritegnila in skozi to delo sem spoznala marsikaj zanimivega o življenju koroških Slovencev. Poleg

tamburaškega delovanja na Koroškem sem v uvodu knjige predstavila splošen zgodovinski razvoj tambur in tamburaške glasbe, zaključno poglavje pa posvetila slovenskim tamburaškim skladateljem. Tudi Primorska je zastopana s skladatelji Hrabroslovom Otmarjem Vogričem, Vinkom Vodopivcem in Stankom Premrlom. Poleg življenjepisa z navedbo skladateljevih del, so objavljene nekatere zelo zanimive fotografije tudi iz naših krajev.

Krščanska kulturna zveza iz Celovca, ki je založnik knjige »Po sledih tamburaštva na Koroškem«, je ta večer pripravila tudi manjšo razstavo svojih najnovejših knjig, ki so si jih obiskovalci ob koncu z zanimanjem ogledali. Uradni del večera so zaključili zvoki tamburic Vipavskih tamburašev, prireditev pa je nato izzvenela v prijetnem druženju in klepetu.

Želim si in upam, da je bil ta večer začetek tesnejšega vipavsko-koroškega sodelovanja, in da bomo v bodoče s kulturno izmenjavo bogatili drug drugega.

Vlasta Lokar Lavrenčič

ODMEV VIPAVSKE BURJE PO SVETU

Da naša Vipava ni kar tako in ni tako nepoznana po svetu, največkrat poskrbijo naši rojaki, morda že vnuki tistih, ki so pred leti odšli za kruhom v svet. Kmalu po novem letu sem preko čuda tehnike – svetovnega medmrežja dobil pisemce, ki ga je poslala **Gisèle GIRAUD (DURN)**, 31, **residence Belledonne, 38660 LUMBIN**. V množici ponudb in reklam, s katerimi nas dnevno zasipajo iz domovine in tujine, bi skoraj spregledal prijazno pisanje gospe Giraud. Ker moja malenkost premore toliko znanja angleščine, sem hitro razumel. Gospa je zapisala:

Nekaj prebivalcev majhne francoske vasi (Lumbin), v Alpah, med Grenoblom in Chambéry-jem, želimo navezati in vzpostaviti prijateljske stike s prebivalci Vipave. Upamo tudi na sodelovanje, izmenjave (obiske).

Moj ded se je rodil v Vipavi, kjer imam še zmeraj sorodnike. Z mojem sva bila v juliju 2005 na obisku v Vipavi in sva zamisel o sodelovanju predstavila tudi županu, gospodu Ivanu Princesu.

Če zamisel o sodelovanju zanima tudi vašo šolo, mi prosim sporočite, da pošljem več podatkov o našem kraju.

Gospe Giraud sem odgovoril (očitno je razumela mojo angleščino; v francoščini pa si nisem upal pisati, ker je iz srednješolskih let odšla skoraj v popolno pozabo) v smislu, da bi bili kot šola zainteresirani za sodelovanje s kakšno podobno šolo v njihovi bližini, da imamo tudi profesorico,

ki obvlada francoščino. Kot sem razumel pisanje gospe, pa si v Lumbinu bolj željo sodelovanja in možnih izmenjav z Vipavci. Zato sem predlagal, da pošlje nekaj osnovnih podatkov o njihovem delovanju in zamislih. To bi objavili v Vipavskem glasu, da ideja o sodelovanju doseže vse Vipavce. Pred kratkim sem prejel precej gradiva. Povzetek:

V začetku leta 2004 je skupina prijateljev imela zamisel o pobratenju s prebivalci enega evropskega mesta z namenom boljšega spoznavanja in navezave prijateljskih stikov. Ideja je dozorevala eno leto. Slovenija je bila izbrana, ker ni predaleč od Francije, način življenja Slovencev je precej podoben francoskemu. Slovenija ima tudi precej zanimivo zgodovino, ki pa je tukajšnjim prebivalcem precej nepoznana. Cilj našega združenja je zaželeli dobrodošlico eni izmed novih članic Evrope.

V mesecu marcu 2005 se nam je pridružilo še nekaj prebivalcev mesta Lumbin za uresničitev našega projekta. Zelo nas je navdušilo srečanje Gisele in Daniela Girauda z vipavskim županom in srečanje z mestom samim.

Naše združenje smo uradno ustanovili 3. avgusta 2005 in se imenuje »JULKA LUMBIN EVROPE AMITIE«. Njen cilj je organizacija srečanj s prebivalci drugih mest Evrope. Združenje ima predsednico, blagajnika, tajnika in upravni svet.

Sodelovali smo že na nekaterih prireditvah v našem mestu, z namenom predstaviti naše združenje. Sedaj nas je 27 aktivnih članov. Delujemo v manjših delovnih skupinah. Vsaka skupina ima svoje zadolžitve in obravnava različne teme. Vsak član prispeva 5 evrov članarine.

Kar nekaj aktivnosti smo izpeljali za predstavitev Slovenije mestu Lumbin. V začetku septembra 2005 smo organizirali konferenco za predstavitev našega združenja uradnim osebnostim mesta Lumbin. Predstavili smo jim Slovenijo s panoramskimi plakati, z diapozitivi, ki sta jih posnela zakonca Giraud ob obisku v Vipavi.

V soboto, 11. marca 2006, bomo organizirali dobrodelni ples, s katerim bomo zbrali nekaj sredstev. Konec avgusta 2006 pride k nam Komorni pevski zbor Ipavska. Zelo se veselimo njihovega prihoda. V soboto, 26. avgusta, bodo imeli koncert, kateremu se bosta pridružila tudi dva naša zbora.

Dodati je potrebno še, da je združenje izdalo zloženko, ki predstavlja Slovenijo, Vipavo in aktivnosti združenja Julka, kjer je že najavljeno gostovanje Komornega zbora Ipavska.

Gospe Giraud lahko pišete na zgornji naslov. Lahko pa stopite z njo v stik po sodobni poti. Njen elektronski naslov je: ggiraud@tiscali.fr.

Iz prospektov, ki jih je poslala gospa Lumbin, še nekaj podatkov o mestu Lumbin: mestoce s 1700 prebivalci leži med Grenoblom (25 km) in Chambéry-jem (35 km). Leži v departmaju Isere v dolini reke Isere, ki jo omejujeta gorovji Chartreuse Massif (2000 m višine) in Belledonne Range (2900 m višine). Prej kmetijsko področje, je danes naselje ljudi, ki so zaposleni v Grenoblu. V samem kraju je deset podjetij in štiri restavracije. Osnovno šolo obiskuje približno 200 otrok. V kraju je 200 združenj (športnih, kulturnih, lovskih, ribiških, letalskih ...). Kraj je znan po odličnih pogojih za jadralno padalstvo in balonarstvo. Vsako leto organizirajo veliko prireditev »Coupe Icare«, na kateri se preizkušajo v letenju z najrazličnejšimi oblikami balonov in padal.

*Pripravil Vladimir Anžel,
ravnatelj ŠGV*

Iz ŠGV**IZ DELA ŠKOFIJSKE GIMNAZIJE VIPAVA**

Po svoje je kar škoda, da Vipavski glas izide samo na vsake štiri mesece, ker je iz množice dogodkov težko izbrati tiste, ki so zanimivi za krajanje Vipave in ki niso že preveč oddaljeni. Tako samo omenimo, da so dijaki še v decembru prejšnjega leta, tako kot vsako leto pripravili miklavževanje in pri tem v dobrodelne namene namesto medsebojnega obdarovanja za pomoč družini v stiski zbrali in predali večji dar, da so po razredih izdelali lične jaslice, od katerih so bile najbolj ocenjene jaslice 2.a, da se je letos še posebej izkazala zima in so lahko dijaki prvič v zgodovini, kar stoji nova šola, pred njo postavili snežaka, da se je po novem letu odvijalo že lepo število šolskih in regijskih tekmovanj.

Zimski športni dan

Piancavallu, drugi pa so po ogledu Devinskega gradu prehodili Rilkejevo pot od Devina do Sesljana in si ogledali še izvire Timava.

Tako kot prejšnja leta, smo tudi letos sredi januarja organizirali zimski športni dan. Najprej je bil predviden za sredo, 18. januarja, pa potem zadnji hip prestavljen za en dan zaradi slabe vremenske napovedi. In še dobro, da je bilo tako, ker je bil četrtek, 19. januarja, čudovit dan. Modro nebo brez oblaka. Seveda, nismo ga videli vsi. Nekateri so se raje skrili v dvorano in drsali (Piancavallo), drugi pa v kopališče (Atlantis v Ljubljani). Od „ta pravih“ športnikov smo se eni cel dan podili po strminah smučišča v

KažiPot

V torek, 21. 2. 2006, je bil na Škofijski gimnaziji v Vipavi koncert duhovnoritmične glasbe. Nastopila je nova skupina KažiPot!, ki je imela predstavitveni koncert. Večina vas verjetno ne poznate skupine, zato krajša predstavitev, da boste vedeli, za koga gre. Skupina je sestavljena iz članov, ki živijo v dijaškem domu ŠGV. Sestavljajo jo 4 maturantje te gimnazije: Nataša Hadalin in Sabina Lipušček, ki skrbita za vokale, Andreja Frelih, ki poleg tega, da poje, igra še prečno flavto in Matjaž Samotorčan, ki igra klaviaturo in poje. Samo Vovk (iz drugega letnika) igra električno kitaro in kot drugi prispeva tudi svoj glas, Vida Samotorčan (tretji letnik) igra violino in je tudi vokal, Matevž Vidmar (tretji letnik) pa pojem in igranje kitaro. Skupina se je že na samem začetku

posvetila veliko vokalom, zato pri večini pesmi pojemo vsi. Sicer pa je bil program koncerta sestavljen iz že znanih duhovno ritmičnih pesmi, predstavili pa smo tudi nekaj svojih. Kot gosta sta nastopila Sašo in Robi, ki že sta že dobro znana na duhovno ritmični sceni, in ki sta pomagala pri nastanku naše skupine. Naslov koncerta je bil: Prepevajte Bogu, prepevajte, prepevajte našemu Kralju, prepevajte! (Ps 47, 7). Namen koncerta, katerega se je udeležilo preko 200 ljudi, med njimi mladi in stari, s katerimi smo skupaj zapeli in zaploskali, je

bil, da našim sovrstnikom dokažemo, da petje Bogu v čast ni samo za k maši in za »stare mamke«. In glede na odziv, nam je to uspelo. Tudi datum je bil z namenom, in sicer, da se med sošolci in sošolkami pa tudi med starejšimi malce dvigne vzdušje, ki v tem času ni najbolj spodbudno. Hkrati pa smo imeli v skupini tudi svoje cilje, ki smo jih dosegli. Eden izmed njih je bil, da pokažemo, da ustvarjamo za Gospoda in da uporabimo talente, ki nam jih je naklonil. Za konec pa še zahvala najprej Robiju Rolihu, ki nam je pomagal od vsega začetka, in vsem ki so prišli na koncert. V Vipavi je namreč potekala še neka druga kulturna prireditev, zato hvala vsem, ki so kljub temu prišli na Škofijsko gimnazijo. Hvala tudi vodstvu šole, ki nam je odstopilo prostor ter glavnemu sponzorju koncerta Založbi Ognjišče in vsem ostalim sponzorjem. Vse poslušalce, ki niso uspeli priti na koncert, pa obveščam, da s skupino še ni konec. Imamo resen namen nastopati še naprej in zbuditi duhovnoritmično sceno, ki je predvsem na Primorskem malo zamrla.

Matevž Vidmar, 3.b

Kulturni praznik

Mnogi dijaki izpovedujejo svoja občutja v pesmih. Veliko pesmi ostane neobjavljenih, nekaj pa jih le zaide v šolsko glasilo Iskre. Že kot dijak ŠGV je pesmi objavljala Marko Rijavec, sedaj študent petega letnika teološke fakultete. Pesnil je tudi po končani srednji šoli in lani izdal pesniško zbirko z naslovom Polna dlan zvezd. Kot gost šolske proslave ob kulturnem prazniku je zelo sproščeno predstavil svojo poezijo dijakom in jih spodbudil, da bi ustvarjali tudi sami.

Vse do srca

Na gregorjevo, 12. marca 2006, je v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani potekal dobrodelni koncert Slomškove ustanove, ki podpira socialno šibke družine dijakov cerkvenih vzgojno-izobraževalnih srednješolskih ustanov.

Že decembra so dijake in dijakinje vseh štirih Škofijskih gimnazij Slovenije povabili k sodelovanju in pripravi tega dobrodelnega koncerta. Vabilo smo seveda z veseljem sprejeli, saj nam je to predstavljalo nov izziv in priložnost, ki se ti ne ponudi vsak dan - nastopati v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma. Zato smo s pripravami hitro začeli. Vsak teden smo nosili svoje inštrumente

v šolo, kjer smo pridno vadili. Nekajkrat smo šli tudi v Glasbeno šolo v Postojno, kjer nam je na pomoč priskočila učiteljica violine, naša mentorica Marinka Kukec Jurič.

Zadnje tri tedne pred nastopom smo štiri dijakinje Škofijske gimnazije Vipava hodile na vaje tudi v Ljubljano. Odločile smo se sodelovati v komornem orkestru katoliških gimnazij Slovenije. V prostorih Škofijske klasične gimnazije Ljubljana smo imeli skoraj vsak večer intenzivne vaje. Pozno zvečer smo se vsi utrujeni vračali domov. Velika zahvala gre našemu taksistu, profesorju matematike, Alojzu Grahorju. Omenim še, da so poleg nas na ŠGV pridno vadili tudi člani Pihalno - trobilne instrumentalne skupine pod mentorstvom dirigenta Igorja Hodaka in pevski zbor ŠGV pod vodstvom zborovodkinje Loredane Sajovic.

Hitro so minili ti trije meseci priprav in že je bila tu nedelja, 12. marec. Zjutraj ob 7.30 smo se nastopajoči iz Škofijske gimnazije Vipava zbrali v kapeli naše šole, kjer je mašo za nas daroval rektor, gospod Slavko Rebec. Nato smo se z avtobusom polni pričakovani odpeljali na prizorišče koncerta. Ob 10.00 se je začela tonska vaja. Pripraviti so morali ozvočenje, kamere, luči. Po vaji smo okrog 14.00 šli na kosilo, ob 15.00 pa se je že začela javna generalka. Vsi smo bili vznemirjeni: »Ojoj, pozabila sem glavnik!« ali pa: »Hmm, kako se že zaveže kravato?!« Pa vendar je šlo vse kot po maslu. Tako je bilo tudi ob 18.00, ko se je začelo zares.

Koncert je odprl dramski igralec Gregor Čušin, ki je s svojimi domislicami in hudomušnostjo povezoval program skozi celoten koncert. Sledil je pozdrav predsednika Uprave Slomškove ustanove, dr. Ivana Štuheca, slavnostni govornik pa je bil dr. Jure Zupan, minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

V prvem delu koncerta se je predstavila vsaka šola posebej. Na začetku smo bili na vrsti mi - Škofijska gimnazija Vipava. Predstavili smo se s programom:

- Bojan Glavina: *Promenada* v izvedbi flavistke Jane Fajdiga, violončelistke Urške Nabergoj in pianistke Lucije Gregorc;

- Stanko Premrl: *Pastorala* v *G duru*, ki jo je na orgle zaigrala Neža Žgur;

- Astor Piazzolla, pripr. Ana Grahor: *Libertango* v izvedbi Blaža Batagelja - harmonika, Polone Praček - violina, Vida Samotorčan - violina, Ane Grahor - violina, Urške Nabergoj - violončelo ter Lucije Gregorc - klavir;

- Donald Furlano: *Gospels' favourites*, katere izvajalci so bili člani Pihalno - trobilne instrumentalne skupine pod mentorstvom dirigenta Igorja Hodaka.

Sledila je predstavitev Gimnazije Želimlje, Škofijske gimnazije Antona Martina Slomška iz Maribora ter Škofijske klasične gimnazije in Glasbene šole sv. Stanislava iz Ljubljane.

V drugem delu koncerta pa smo se dijaki in dijakinje združili v Združeni zbor in Komorni orkester katoliških gimnazij Slovenije. V Združenem zboru so svoje pevske sposobnosti pokazali tudi člani mešanega pevskega zbora ŠGV, v orkestru pa smo sodelovale Jana Fajdiga, Ana Grahor, Vida Samotorčan in Polona Praček. Ob spremljavi orkestra so zapeli tudi pevci solisti. Program drugega dela je bil raznolik in zanimiv tudi za nas izvajalce. V njem smo

se spomnili tudi čudežnega dečka, Wolfganga Amadeusa Mozarta, čigar leto je. Poslovili smo se z Donizettijevim *Zborom gostov* iz opere *Lucia di Lammermoor*. Da so naši glasovi in zvoki inštrumentov zveneli usklajeno, je poskrbel dirigent Marko Hribnik.

Lahko rečem, da nam je koncert zelo dobro uspel. Vloženega je bilo veliko truda, a ker smo vse to delali z veseljem in mislijo, da nam bo Bog povrnil, je šlo veliko lažje.

Upam, da je vsem, ki so si prireditev ogledali v živo ali v posnetku na drugem programu Televizije Slovenija, segla vse do srca.

Polona Praček, 2.b

Nogometni turnir vipavskih vzgojno – izobraževalnih ustanov

V preteklih dveh letih smo dobro sodelovanje med ŠGV in Centrom za usposabljanje invalidnih otrok JPV »začinili« z »dvobojem« moških ekip zaposlenih v malem nogometu. Za letos pa so varovanci Centra dali pobudo za razširitev nogometnega srečanja v turnir, ker so želeli navijati in uživati v nogometnih dvobojih. Tako je na prvi pomladni dan, 21. 3. 2006, na Škofijski gimnaziji Vipava (ŠGV) potekal nogometni turnir zaposlenih v vipavskih vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

V štirih prijateljskih tekmah so se najboljše izkazali učitelji OŠ Draga Bajca, drugo mesto je pripadlo ekipi Centra za usposabljanje Slovenske vojske, tretje pa vzgojiteljem Centra za usposabljanje invalidnih otrok, ki so s seboj pripeljali največ zagnanih in glasnih navijačev. Domači ekipi profesorjev ŠGV je pripadlo »odlično« četrto mesto. Športno srečanje so udeleženci zaključili s podelitvijo prehodnega pokala in zaslužen malico. Udeleženci so ga vzeli kot priložnost za spoznavanje tistih, ki se na različne načine trudijo z vzgojo in izobraževanjem mladih. Vsi so se strinjali s predlogom, da bi srečanje postalo tradicionalno.

Nadja Pregelj

Prišel, videl, zmagal ...

(državno tekmovanje v znanju iz zgodovine)

Tako bi lahko rekli samo zmagovalci. A takšnih, ki so prišli in videli Vipavo v soboto, 25. marca, ko se je na Škofijski gimnaziji Vipava odvijalo 5. državno tekmovanje mladih zgodovinarjev Slovenije, je bilo 213 iz 69 srednjih šol iz vse Slovenije. Dijaki so imeli najprej na svojih šolah šolska tekmovanja. Najboljši trije so zastopali šolo na državnem tekmovanju, katerega organizacijo je Društvo učiteljev zgodovine Slovenije letos zaupalo ŠGV. Samo šola, ki je bila lansko leto prva (gimnazija Celje in ŠGV kot domačini smo imeli pravico do dveh ekip). Vse organizacijske niti je držal v rokah prof. Andrej Vovk ob pomoči prof. Jerneja Vidmarja. Pri pripravi in izvedbi pa so priskočili na pomoč skoraj vsi profesorji in tudi precej dijakov. Tekmovalci so se pričeli zbirati že zjutraj po osmi uri, čeprav se je otvoritev pričela ob 9.30. Slavnostne otvoritve se je udeležil tudi gospod minister za šolstvo in šport, dr. Milan Zver in župan občine Vipava, mag. Ivan Princes. Prisotne je najprej nagovorila predstavnica Društva učiteljev zgodovine Slovenije, nato ravnatelj ŠGV Vladimir Anžel, ki je mladim zaželel, da bi v zgodovinskih podatkih, dogodkih in osebnostih znali odkrivati predvsem življenjsko modrost, ki se naj kaže v veselju do življenja in v veselju do dela. Zbrane je nagovoril tudi gospod minister, ki jim je povedal, kako pomembno je, da mladi

poznajo svoje korenine, kot se je prepričal na nedavnem obisku po Argentini, kjer že četrta generacija naših izseljencev ohranja svojo identiteto predvsem zato, ker pozna svoje kulturne, jezikovne in zgodovinske korenine.

Tekmovanje je potekalo najprej v obliki reševanja testov, kjer so dijaki tekmovali posamično. Letošnje tekmovanje je bilo na temo I. svetovne vojne. Štirje dijaki so dosegli enako število točk in

postali državni prvaki ter prejeli zlato priznanje. Poleg štirih prvo uvrščenih je še osem dijakov prejelo zlata priznanja, nadaljnjih 24 dijakov pa srebrna. Med „srebrnimi“ dijaki sta bili tudi dve dijakinji ŠGV: Helena Uršič in Ana Gerbec. Vsi ostali dijaki, ki so sodelovali na državnem tekmovanju, so prejeli bronasta priznanja. V drugem delu so tekmovalci odšli na terensko delo po Vipavi. Reševali so naloge iz zgodovine Vipave (muzej rimskih izkopenin, vipavska farna cerkev, muzej prve svetovne vojne v vojašnici JPV in naloge na vojaškem in civilnem pokopališču v Vipavi).

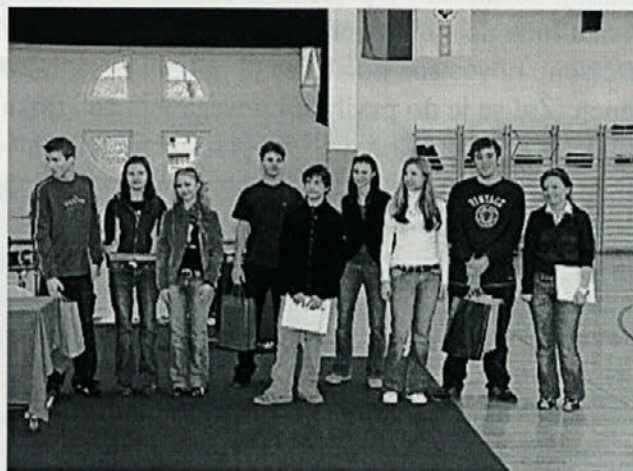
Dosežki vseh treh tekmovalcev iz prvega dela tekmovanja so se sešteli. Temu se je prištel še dosežek iz terenskega dela, kjer so dijaki tekmovali kot ekipa.

Od 71 ekip je prva ekipa ŠGV v sestavi: Monika Fajdiga, Damjan Tratnik in Maja Mozetič osvojila enajsto mesto, druga ekipa v sestavi: Ana Gerbec, Helena Uršič in Borut Rosa pa odlično tretje mesto. Prvo mesto je osvojila ekipa gimnazije Frana Miklošiča iz Ljutomera, drugo mesto pa ekipa prve gimnazije iz Maribora.

Učitelji, ki so pripeljali tekmovalce, so bili nadzorni med samim potekom pisnega dela, vse naloge pa so tudi popravili.

Na zaključni prireditvi se je tekmovalcem predstavil Blaž Batagelj v interpretaciji Janeza Svetokriškega in z venčkom narodnih na harmoniki, ter šolski ansambel »NMS«. Tekmovalce je pozdravil tudi župan občine Vipava, mag. Ivan Princes. Najboljši posamezniki in najboljše ekipe so dobile priznanja in praktične nagrade, ki so jih prispevali: občina Vipava, Celjska Mohorjeva družba, založba Družina, tiskovno središče Ognjišče, Mercator – območje Nova Gorica, MIP Nova Gorica in Agroind Vipava. Priznanja in nagrade so podeljevali župan občine Vipava, mag. Ivan Princes, ravnatelj ŠGV Vladimir Anžel in organizator, prof. Andrej Vovk.

Organizacija tekmovanja, pa tudi lepo vreme, je prispevala, da so mladi tekmovalci in mentorji odnesli zelo lepe vtise o Vipavi in bili navdušeni nad tem, kaj vse skriva.

Prve tri ekipe (od leve): Maribor, Ljutomer, Vipava

*Zbral in uredil Vladimir Anžel,
ravnatelj ŠGV*

ZIMSKI ČAS IN ŠE KAJ...

Zimski čas – čas, ko zavija vipavska burja, ko po zraku poplesavajo mraznice; čas dolgih večerov – in čas, ki poln pričakovanj, lepih želja kar prehitro zdrсне mimo – ne v pozabo – ampak v topel spomin.

Tako se na šoli spomnimo tudi obiska našega ministra dr. Milana Zvera, ki so ga spremljali poslanka Eva Irgl, podžupanja naše občine Sonja Božič Pudgar in podžupan Marjan Furlan, predstavnik SDS Bogoslav Trošt. V jasnem in mrzlem zimskem dopoldnevu so si najprej ogledali centralno šolo v Vipavi. Na vhodu smo se srečali z našimi košarkarji, ki so se odpravljali na tekmo v Pivko. Zaželeli smo jim dobro igro in dobro zastopanje naše šole (tudi zmago); nato pa smo ministra sprejeli s pesmijo, glasbo iz tamburic in skeči v domačem narečju. Pokazali smo tudi lepo urejene in zimsko okrašene učilnice. Še pohvala za likovne izdelke, ki dajejo posebno »dušo« našim šolam, pogled na uro – in minister je moral naprej k malčkom v vipavski vrtec. Čez slabo uro pa srečanje z vrhpoljskimi šolarji. Res nas je na hodniku pošteno zazeblo – ogrel in k boljši volji nas je uvedel pristrčen nastop učencev. Žaj je tudi tu čas prehitro minil. Obisk so nestrpno pričakovali že na Gočah. Srečanje z učenci, učitelji, ravnatelji vipavske in ajdovske šole, nekaj besed o nalogah, ki čakajo šolstvo na Slovenskem v prihodnosti, o pomenu šol za manjše kraje, o prenovi srednješolskih programov...

Morda smo od ministra želeli kakšno obljubo več; predvsem pa smo si želeli, da bi ostal med nami več časa, da bi mu utegnili pokazati tudi lepo urejeno podružnico v Podnanosu. Morda kdaj drugič...

Dvaindvajsetega decembra so učenci nižjih razredov z učiteljicami pripravili ekosejem, sodelovali so tudi učenci nekaterih izbirnih predmetov. Izdelali so dosti voščilnic, okraskov in skoraj vse izdelke prodali. Denar so namenili za humanitarne namene v šolski sklad. »Sejem bil je živ« smemo reči tudi za ekosejem v Podnanosu, saj so ga v dveh popoldnevih obiskali mnogi starši, stari starši in drugi krajanj.

Zadnji šolski dan v preteklem koledarskem letu je minil ob pouku, razrednih praznovanjih in kvizu med učenci in učitelji šole.

Božično-novoletne počitnice je pobelil sneg, razveselil otroke in velik snežak je čuval šolo v teh dneh. Žal se je do prvih dni novega leta že »zjokal« in skoraj izginil. Mraz in burja pa sta nas še večkrat obiskala. Tako so morali učenci enkrat celo poklicati starše, da so jih odpeljali proti Podnanosu, ker je bila cesta za avtobuse zaprta. Saj ne, da ne bi na šoli poskrbeli zanje – ampak ob slabem vremenu je najlepše doma.

Januar je mineval ob športnih dnevih (če smo le uspeli dobiti avtobuse), šolskih tekmovanjih, šoli v naravi na Krvavcu. Kljub mrazu smo se imeli lepo. V prvljični svet je učence nižjih razredov popeljala pesnica Anja Štefan; učenci višjih razredov pa so ob predavanju Urha Černigoja spoznavali baltske države. Tako jim bo lažje predstaviti Estonijo v mednarodnem projektu Evropska vas.

Čeprav je februar kratek, je bil naš pester in delaven. Poln različnih dogodkov. Najprej smo učencem in staršem predstavili izbirne predmete za naslednje šolsko leto. »Kako smo bili jasni, natančni?« se vedno sprašujem po roditeljskih sestankih. »Smo povedali, da so učenci pri teh predmetih ustvarjalni, da jih radi obiskujejo, da so uspešni?« Znotraj šolskega prostora smo strokovni delavci izoblikovali lastno besedišče, zaradi izkušenj nam je delo znano; nekateri starši in učenci pa se z devetletko srečujejo prvič. Bodo zaslutili in doživeli, da ne gre več za staro pridobivanje znanja ob poslušanju in reprodukciji? Da je cilj devetletke omogočiti vsakomur, da iz sebe naredi kar največ? Bomo zmogli in znali skupno napredovati k temu cilju? Sodelovanje je trdna opora na taki poti; iskanje vedno boljših rešitev v danih možnostih.

V kulturni praznik so nas začeli uvajati člani plesno-akrobatske skupine Flip iz Pirana s predstavo Robin Hood. Ob njihovem gibanju, skokih in piramidah nam je zastajal dih. Še šolski proslavi, prireditvi na Lozicah in v Vrhpolju – in že so šli devetošolci na informativni dan po srednjih

šolah. Ni enostavno odločati se za nadaljnjo pot, zato jih precej nadaljuje šolanje na gimnazijah. Kjerkoli že – naj jih spremljata delavnost in uspeh. Naši šoli puščajo svoj pečat; upam, da jih je tudi šola dovolj pripravila na izzive in naloge prihodnjih let.

Sredino februarja sta zaznamovala še dva dogodka: zimska šola v naravi za učence nižjih razredov in vpis v prvi razred. Na Rogli se nam je pridružilo še sedem učenk iz sosednje osnovne šole. Kljub slabšemu vremenu so sproščeno smučali. Najbolj veseli pa smo bili vsi skupaj, ko so se v nedeljo utrujeni, a nasmejani in vsi zadovoljni vrnili domov.

Vpis v prvi razred je za šolo pomemben dogodek. Tako se s pregledom dela v preteklem koledarskem letu (poslovno poročilo in »zaključni račun«) prepleta načrtovanje za naslednje šolsko leto. O svojem delu nenehno razmišljamo, napišemo dve daljši poročili; nenehno tudi načrtujemo; - število vpisanih prvošolcev pa je eden najpomembnejših podatkov za načrtovanje. Iz leta v leto je otrok manj – ne samo v našem šolskem okolišu, povsod po Sloveniji. Še nekaj časa bo tako, nato pa spet porast števila – čeprav le za nekaj nadobudnežev – vsak je pomemben in dragocen. Tudi na novo zazidljivih parcelah bodo zrasle hiše in v njih bo, upam, slišati več otroškega joka in smeha. Oboje predstavlja razvoj, radoživost, optimizem.

Pa sem pri opisu življenje in dela v naši šoli spet zašla v osebno razmišljanje. Preostali dnevi februarja so minili ob pouku, zmagi naših košarkarjev nad vrstniki iz Šentjurja, rezultatih učencev na tekmovanjih. Pod vodstvom prizadevnih mentorjev in mentoric se jim je uspelo uvrstiti na državna tekmovanja iz klekljanja, angleščine, kemije, zgodovine in slovenščine. Veselošolce še čaka tekmovanje druge stopnje, mladi fiziki, tehniki in matematiki pa še niso tekmovali v tem šolskem letu.

In za konec – med počitnicami smo si nabrali moči za nadaljevanje dela v pomladanskem času.

*Alenka Nusdorfer Bizjak,
ravnateljica*

EKO SEJEM 2005

V četrtek, 22. 12. 2005, je na OŠ Draga Bajca potekal EKO sejem. Letos že tretjič. Pripravili smo ga učenci in učitelji razredne stopnje, učiteljica pri izbirnem predmetu: obdelava umetnih snovi s svojo skupino učencev, učiteljica gospodinjstva s svojo ter učenci podružničnih šol Podnanos in Vrhpolje.

Naše priprave na EKO sejem so se pričele že v mesecu novembru s prvim organizacijskim sestankom. Pri načrtovanju sejma smo se dogovorili, da bomo denar od prodanih izdelkov letos namenili v humanitarne namene za potrebe učencev na naši šoli.

Nekateri razredi so imeli ustvarjalne delavnice, kjer so s pomočjo staršev naredili izdelke, ki so jih potem prodajali. Učenci so delili vabila, s katerimi so povabili starše, stare starše in druge na EKO sejem. Stojnice so bile bogato obložene z novoletnimi izdelki. Obiskovalci in učenci so imeli kaj izbrati in kupiti. Skupno smo na matični šoli s prodajo zaslužili 119.686,00 SIT.

Sejem je bil živahen. Udeleženci smo prodali večino svojih izdelkov, ki smo jih naredili.

Najlepše se zahvaljujem učencem, učiteljem in vsem delavcem šole, ki so se vključili v akcijo ali mi pri organizaciji kakorkoli pomagali. Zahvala velja tudi staršem, starim staršem in vsem ostalim, ki so prišli na EKO sejem in kupili izdelke.

Foto: Jon Cunta, 7.r

Marija Mikuž Papež

KOT ZAČARANI

na OŠ Draga Bajca v Vipavi nas je obiskala Anja Štefan

V četrtek, 19.1.2006, je našo šolo obiskala pesnica in pisateljica Anja Štefan. Ustvarja predvsem za otroke – piše pesmi, pravljice in uganke, poje, njena ljubezen pa je tudi pripovedovanje in raziskovanje ljudskih pripovedi, ki jo spremljajo že iz otroštva.

Pričakovali so jo učenci 1., 2., in 3. razreda. Otroci so se pod vodstvom učiteljic z vso vnemo pripravljali na njen obisk. Brali so pesmice in pravljice ter jih ilustrirali. Preizkusili so se v pisanju in risanju slikopisa. V reviji Ciciban so iskali njena dela in odkrivali, kaj vse je Anja Štefan že napisala. Našli so gradiva za več razstav, ne le za eno. Tako so izbrali le nekaj njenih najbolj zanimivih, ki jih spremljajo čudovite ilustracije. Tudi v knjižnici smo poiskali njena dela. In nastala je razstava.

Za dobrodošlico so ji otroci zapeli njeno pesmico "Snežinke", ki je le ena izmed njenih uglasbenih. Umetnica nam je razložila, kje živi in kako nastajajo njene pesmice in pravljice. Nekaj pesmic je povedala, nekaj zapela in zastavila je nekaj ugank. In mislim, da nihče od nas ne bo tako kmalu pozabil pravljice o bolni kraljici in zrelih češnjah sredi zime, ki so jo ozdravile. Nadvse zanimiva in igriva je bila tudi pravljica – "prstna igra" o dveh škratih. Eden je oblečen v zelena, drugi pa v rdeča oblačila, živita pa vsak na svojem griču. In potem?

Vsi mali prsti in roke so "pripovedovali" pravljico skupaj z gostjo. Po pesmici "Iščemo hišico" in zgodbi o njenem nastanku je zazvonil Anjin zvonček – in kot v vseh pravljicah – je bilo čarobne urice konec. Pravzaprav pa ne, saj nas nekje v daljavi še vedno spremljajo verzi "Čisto, čisto tiho stopajo copatki ..."

Anja Štefan

Foto: Boštjan Prelec 8.r

Vsi mali prsti in roke so "pripovedovali" pravljico skupaj z gostjo.

Po pesmici "Iščemo hišico" in zgodbi o njenem nastanku je zazvonil Anjin zvonček – in kot v vseh pravljicah – je bilo čarobne urice konec. Pravzaprav pa ne, saj nas nekje v daljavi še vedno spremljajo verzi "Čisto, čisto tiho stopajo copatki ..."

*Kristina Kovač,
knjižničarka*

Učenci 3.a razreda so o obisku Anje Štefan napisali (mentorica: Marija Mikuž Papež)

Obisk Anje Štefan mi je bil zelo všeč. Povedala nam je veliko. Anja Štefan je pesnica in pisateljica. Piše pesmi in pravljice za otroke. Ko je bila na obisku pri nas, nam je povedala veliko pesmi, zgodbic in tudi veliko o sebi. Pokazala nam je tudi zanimive reči, pravljico z rokami in pravljico z besedilom. Obisk mi je bil zelo všeč in rada bi spoznala še kakšnega pesnika ali pisatelja.

Rebeka Rehar

Ko nas je obiskala Anja Štefan, smo ji zapeli pesem. Ko smo končali peti, nam je razlagala, kako je sestavljala svoje pesmi. Potem nam je povedala pravljico, ki je bila zelo lepa.

Luka Tutuš

V šoli nas je obiskala pisateljica Anja Štefan. Povedala nam je pravljico o treh čevljarjih, ki smo jo z veseljem poslušali. Povedala nam je več ugank, mi pa smo jih morali uganiti. Bili smo zelo pridni, ker smo uganili vse uganke. Pokazala nam je, kako se igra pravljico. Igrali smo pravljico o Zelenem in Rdečem škratu, pri tem pa smo zelo uživali.

Na koncu nam je zaželela veliko uspehov v šoli. Obisk je bil zelo poučen, prijeten in zabaven.

Patricija Ploj

V četrtek, 12. 1. 2006, je našo šolo obiskala Anja Štefan. Ko je prišla, smo ji zapeli pesmico in jo lepo pozdravili. Najprej nam je zapela nekaj pesmi ter povedala ljudsko pravljico. Takrat je rekla, da ko zapoje zvonček, je tudi konec obiska in v tistem trenutku je zapel zvonček. Lepo se je bilo družiti z Anjo Štefan.

Anja Česen

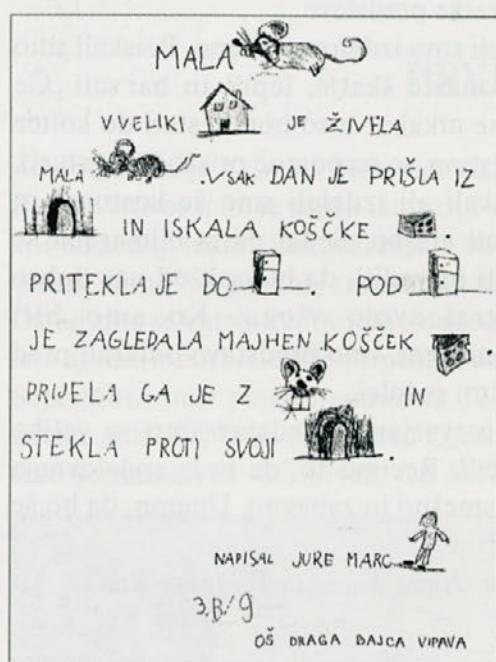
V četrtek nas je obiskala Anja Štefan. Povedala nam je nekaj pravljic in pesmic. Povedala nam je pravljico o tristo zajcih. Imeli smo se lepo.

Laura Šinigoj

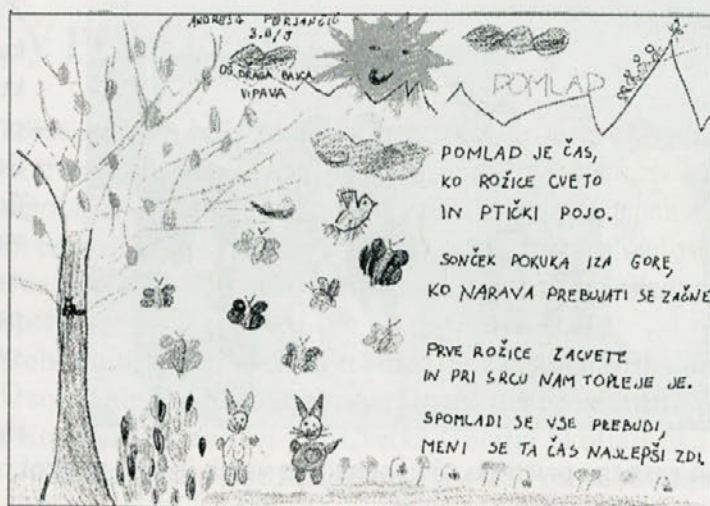
Obiskala nas je Anja Štefan. To je otroška pisateljica. Piše tudi pesmi. Pripovedovala nam je zanimive pravljice. Skupaj smo peli pesmice. Vsi otroci smo se zabavali. Na koncu smo se poslovili. Meni je bila najlepša pravljica o palčkih.

Neja Žgavec

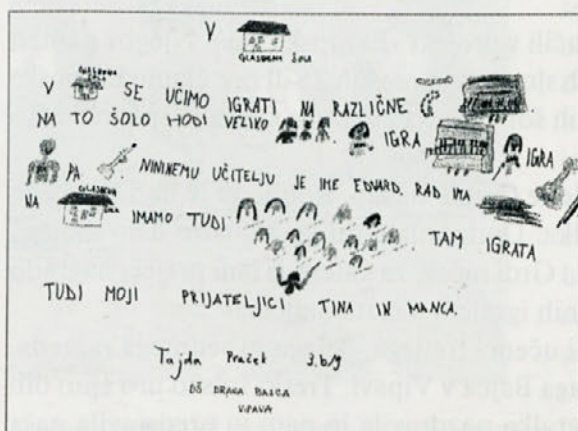
Učenci 3.b razreda pa so se preizkusili v slikopisu (mentorica: Savica Trošt)

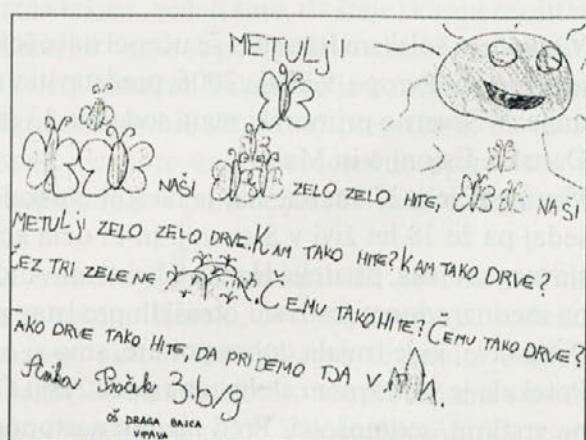
Jure Marc

Andreja Ferjančič

Tajda Praček

Anika Praček

OD IDEJE DO UPRIZORITVE

Pri pouku slovenščine smo dobili nalogo, da uprizorimo pravljico ali odlomek pravljice H. Ch. Andersena. Leta 2005 je minilo 200 let, odkar se je rodil ta danski pisatelj. Čeprav je bilo časa dva meseca, smo nekateri že isti dan, ko nam je učiteljica naročila, naj se razdelimo v dve ali tri skupine, šli v knjižnico in iskali primerno besedilo. Našli smo samo eno že dramatizirano besedilo, vendar se zanj nismo odločili. Tako smo sami dramatizirali Cesarjeva nova oblačila in Deklico z vžigalicami, Sneženega moža pa smo priredili po risanem filmu. Na začetku smo načrtovali samo dve predstavi, vendar so se fantje iz Budanj sprli z dekleti in se »odcepili« ter pripravili svojo predstavo. Tako so namesto dveh nastale tri kratke predstave.

in resnega pristopa ni uspeha. Na vajah je bilo velikokrat smešno in zabavno. Upamo, da bo še kdaj tako.

Anja Ličen, Hana Kovač in Veronika Krečič, 5.a

GRDI RAČEK

V tekočem šolskem letu smo se učenci naše šole vključili v projekt »Evropska vas«. Njegov namen je ob dnevu Evrope, 9. maja 2006, predstaviti v devetih slovenskih mestih 25 držav, članic Evropske unije. V Severno-primorski regiji sodeluje 13 osnovnih šol. Učenci vipavske OŠ tako spoznavamo Dansko, Estonijo in Malto.

V ponedeljek, 27. marca, nas je na šoli obiskala ga. Jette Ostan Verjup. Rodila se je na Danskem, sedaj pa že 18 let živi v Sloveniji in tu dela kot igralka. Uprizorila nam je čudovito delo svojega slavnega rojaka, pisatelja Hansa Christiana Andersena Grdi raček, za katero je lani prejela nagrado na mednarodnem festivalu otroških predstav poklicnih igralcev »Zlata paličica«.

Predstavo, ki je trajala dobre pol ure, smo si ogledali učenci tretjega, petega in sedmega razreda. Potekala je v likovnem ateljeju na podstrešju OŠ Draga Bajca v Vipavi. Tretjo šolsko uro smo bili na vrsti mi, sedmošolci. Pred njenim nastopom je igralko pozdravila in nam jo predstavila naša ravnateljica, ga. Alenka Nusdorfer Bizjak. Ga. Jette nas je popeljala v zanimiv pravljичni svet. S svojim nastopom je čustveno, vsekakor pa neverjetno prepričljivo uprizorila življenje in trpljenje

tega račka, ki so ga zaradi drugačnosti vsi zapostavljali in preganjali. Seveda nismo bili prikrajšani za srečen konec, ki se spodobi za pravljico. Grdi raček se je preobrazil v najlepšega laboda. Igro je naša gostja zaključila z besedami, da ni pomembno, če se rodiš v račjaku. Pomembno je to, da si iz labodjega jajca.

V zahvalo za lepo misel in prelepo predstavo pa smo jo učenci nagradili z dolgim, bučnim aplavzom. Ker pa teh znanih igralcev ne vidiš vsak dan, sva s sošolko po predstavi odhiteli v učilnico po pisalo in papir in go. Jette prosili za avtoogram.

Meni je bila predstava zelo všeč, upam pa, da bodo na našo šolo še naprej prihajali igralci in drugi znani ljudje z namenom, da bolje spoznamo njih in delo, s katerim se ukvarjajo.

Klara Koradin, 7.č/9

PRVIČ V POLFINALU

Že dolga leta je največja želja vipavskih košarkarjev in košarkaric osnovne šole priti v polfinale. Zadnje leto se nam je uspeh izmuznil skozi šivankino uho, saj nas je od polfinala ločil le en zadeti koš na zadnji tekmi. Razočaranje je bilo nepopisno, vsi smo mislili, da je priložnost za ta uspeh za vedno mimo. Še posebej razočarani so bili osmošolci, kajti zanje je to bila res zadnja priložnost. Ostali smo se kmalu zadovoljili z dejstvom, da smo vsako leto bliže polfinalu in nas morda naslednje leto sreča in borbenost le pripeljeta do uspeha.

Septembra smo začeli trenirati in 12. oktobra odigrali prvo ŠKL tekmo. Po začetnem uspehu, zmago nad OŠ Notranjski odred Cerknica, so sledile še nadaljnje zmage. Do uvrstitve v četrtfinale smo premagali še: OŠ Pivka, OŠ Srečka Kosovela Sežana ter OŠ Cvetka Golarja Škofja Loka.

Sledila je prva četrtfinalna tekma z OŠ Franja Malgaja Šentjur. Domači igralci so se razigrali in povsem nadigrali nasprotnike. Žoge so kar letele v koš in razlika se je v prid domačim večala iz minute v minuto. Glasni navijači na tribuni so imeli le še en cilj, vzpodbujati igralce, da dosežejo razliko 30 točk. Igralce je čakala še povratna tekma, vedeli smo, da šteje skupni rezultat obeh tekem, zato smo se potrudili in v zadnjih minutah dosegli želeni rezultat. Tekma se je končala z izidom 81:50. Igralci smo bili že skoraj prepričani, da nam letos uspeh ne more uiti. Sproščeni in prepričani v svojo zmago smo se v ponedeljek, 13. marca, odpravili v Šentjur.

Uvodne minute igralk so minile kot na večini dotedanjih tekem. Koraki, osebna, dvojna,... sodniki so kar naprej piskali. Seveda smo se igralci v obeh taborih jezili, da sodniki sodijo nasprotnikom v prid.

Trenerji in igralci smo upali, da se bodo »uvodne minute« vendarle končale. Vipavskim košarkaricam pa je do konca četrtine zbranost še pojemala, upale smo na uspeh fantov, a so tudi oni žal imeli težave. Tu pa je bilo vseeno treba priznati naklonjenost sodnikov domačemu taboru, saj so jim po

zadeti trojki ploskali. To je bil še dodaten udarec za goste. Po koncu polčasa sta trenerja naše fante nagovorila in jim vlila kanček upanja na zmago. A motivacija in zbranost sta bili premajhni za uspeh. Zato smo upali le še na razliko manj kot 30 točk. Ta želja se nam je izpolnila. Ob končnem sodnikovem pisku je gostujoča klop kljub slabi igri in porazu veselo skočila na igrišče. Veselili smo se uvrstitve v polfinale. Kljub temu moram priznati, da nam zmaga Šentjurčanov z rezultatom 76:57 ni bila v ponos.

Petra Lesar, 9.c

Iz CUIO

SKUPNI KONCERT

V mesecu februarju je v dvorani kulturnega doma v Vipavi potekal skupni koncert pevskega zbora in inštrumentalnega ansambla Centra JPV iz Vipave in Komornega zbora Ipavska.

Namen koncerta je bil pravzaprav dvojen, prvi je bil ta, da v mesecu februarju, ki se je počasi zaključil, in ko smo že praznovali slovenski kulturni praznik, tudi mi, skupaj s poslušalci, na primeren način obeležimo ta dan z glasbo, s petjem kot eno najbolj dojemljivih, popularnih in tradicionalnih zvrsti umetnosti. Drugi namen pa je bil bolj humanitarne narave, zbrana sredstva od koncerta bomo namenili številnim glasbenim dejavnostim v Centru JPV. Številni prisotni smo se tako zbrali kot darovalci, hkrati pa smo kot poslušalci postali obdarovanci in prejemniki nečesa več, globljega.

Negovanje petja in predvsem vzgajanje otrok k petju ima v našem Centru že dolgoletno, 41-letno tradicijo. Pevski zbor in inštrumentalni ansambel pod vodstvom ge. Loredane Sajovic delujeta že polnih 23 let. Oba vključujeta otroke in mladostnike iz Centra, ki ljubijo glasbo, glasbeno in pevsko izražanje in dojemanje glasbe. Tako pevski zbor kot tudi instrumentalni ansambel sta neločljivo povezana z vsemi glasbenimi in drugimi prireditvami, ki se v Centru ali zunaj njega odvijajo, in da so uspešni, govori že podatek, da so izdali že eno kaseto in zgoščenko. Od samih začetkov, tako zbor kot tudi inštrumentalni ansambel, letos teče že 16. leto, sodelujeta na republiški glasbeni reviji Zapojmo, zaigrajmo, zaplešimo.

Ljudsko petje ima na slovenskem že zgodovinsko pogojeno tradicijo, povezano z narodnostno samobitnostjo, še zlasti to velja za Primorsko, kjer sta bili zavednost k slovenstvu in uporabi maternega jezika še toliko bolj na udaru, in je bilo tudi negovanje in ohranjanje petja eden od braniteljev potujčevanja in ohranjanja pripadnosti narodu, kulturi in tudi državi.

Danes dejavniki, ko s petjem, ljudsko glasbo, negovanjem ljudskega izročila pripomoremo k delu narodove kulture, niso več tako pomembni, ali pa, kdo ve, mogoče še toliko bolj, saj je v vsesplošno prisotnem procesu svetovne globalizacije – še zlasti pomembno narodno zavedanje, torej zavedanje lastne identitete. Pa vendar, želja po petju, muziciranju ostaja še naprej tako živa in pristna v vseh glasbenih umetnikih, tistih nekoč in tudi današnjih. In tako je tudi prav, peti, muzicirati, iskati skladnost, zvočnost akordov – to je nuja, želja in potreba vsakega glasbenega ustvarjalca.

Prav taki so tudi naši glasbeniki in pevci, ki so se na koncertu predstavili. Mnogim od njih je glasba, petje, igranje na inštrumente, kljub njihovim gibalnim primanjkljajem, tisti izrazni način sporočanja, ki pravi: tukaj sem, pogledaj me, poslušaj me, kljub drugačnosti zmorem.

Koncertni večer je bil namenjen poslušanju glasbe in petja, nastopajoči so nas zapeljali v čarobni svet umetnosti, milo zveneči, vse oživljajoči svet radosti, sozvočja, harmonije – petju.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspešni izvedbi koncerta, predvsem pa gre vsa zahvala Komornemu pevskega zboru Ipavska za njihovo pripravljenost sodelovati in nastopati z nami.

*mag. Erna Žgur Černigoj,
ravnateljica*

ZAKLJUČEK AKCIJE "POMOČ OTROKOM"

V začetku marca je Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije, Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije – sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji organizirala v Ajdovščini enodnevni strokovni seminar z naslovom Zdravo življenje otrok in mladostnikov.

Poleg strokovnega dela, ki je vseboval več predavanj s področja zdravega življenja otrok, je bil organiziran tudi voden ogled podjetja Fructal d.d., ki je bil pravzaprav gostitelj seminarja.

Po kratkem kulturnem programu je bil v uvodnem delu seminarja predstavljen zaključek akcije "Pomoč otrokom", ki ga vsako leto izvede Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji.

Letošnje leto so obdarili otroke in mladostnike iz Centra JPV v Vipavi. Akcija je potekala kot zbiranje prostovoljnih prispevkov članov sekcije, tako da so zbrana sredstva namenili za nakup šolskih potrebščin in raznih učnih pripomočkov.

Da bi se udeleženci seminarja lahko prepričali, da so zbrana sredstva prišla v prave roke, je ravnateljica Centra predstavila ustanovo in številne programe, ki se v Centru odvijajo. Še zlasti je poudarila pomen dobrodelnosti, saj je vse polno otrok in mladostnikov in tudi ustanov, ki so takšne in podobne pomoči potrebni. V zahvalo je povabila vse udeleženke, da prihodnje leto obiščejo Center in si ogledajo številne dejavnosti.

Udeleženke seminarja so s seboj prinesle že nabavljene pripomočke, kot so zvezki, bloki, barvice, pisala, igrače, razne otroške namizne igre, lepila, šilčki, radirke, risalni listi, selotejp... skratka, raznovrstne pripomočke, katere bodo otroci in mladostniki iz Centra s pridom uporabljali v okviru šolskega programa pa tudi v času dežurstev ob sobotah in nedeljah ter v prostem času.

Center pa je obdaril tudi sam gostitelj, podjetje Fructal, s sokovi svoje blagovne znamke. Tako se je z resnično humanitarno/ dobrodelno akcijo zaključil strokovni seminar, ki je ponovno pokazal, da je še vedno prisotna pripravljenost ljudi, da pomagajo pomoči potrebnim.

Udeleženke strokovnega seminarja

*mag. Erna Žgur Černigoj,
ravnateljica*

IV. DOBRODELNI KONCERT "OTROCI OTROKOM"

V soboto, 11. marca, je v veliki dvorani Slovenske filharmonije potekal že IV. dobrodelni koncert v organizaciji Lions kluba Ljubljana – Emona. Na prireditvi sta nastopala tudi pevski zbor in inštrumentalni ansambel iz Centra JPV Vipava ter Mešani mladinski pevski zbor Veter.

Tokrat se je med obdarovanci znašel tudi naš Center. Lions klub Ljubljana – Emona že vse od svoje ustanovitve, leta 1999, s svojimi dobrodelnimi akcijami pomaga osebam s posebnimi potrebami, predvsem slepim in slabovidnim. Tudi letošnja akcija "Otroci otrokom" je bila namenjena zbiranju sredstev pomoči potrebnim.

Na koncertu je bil simbolični ček v vrednosti 300.000,00 Sit izročen predsedniku Zveze slepih in slabovidnih Slovenije za nabavo zvočnih knjig in obogatitev mreže knjižnic za slepe.

Prejemnik čeka v znesku 700.000,00 Sit pa je bil tudi Center JPV iz Vipave. Ob prevzemu čeka je

Nastopajoči pevci iz Centra

Foto: Klavdij Zalar

Zbrana sredstva bodo namenjena številnim glasbenim programom, ki se v Centru odvijajo skozi celo šolsko leto, za potrebe glasbene terapije in potrebe delovanja pevskega zbora ter inštrumentalnega ansambla. S sredstvi bomo nabavili potrebne Orffove inštrumente, ki jih učenci v Centru potrebujejo za svoj glasbeni razvoj.

Slavnostnega koncerta so se udeležili tudi številni starši naših otrok, ki so nastopili, pa tudi njihovi prijatelji. Mnogi od njih so prvič poslušali svoje otroke in prijatelje v tako slavnostnem ambientu.

Kratek povzetek koncerta je posnela tudi televizija, ki je zbrala tudi kratke vtise (izjave) nastopajočih iz Centra.

Na koncu slavnostnega večera so se publika, nastopajoči in organizatorji znašli v dvojni vlogi, na eni strani so z darovanimi sredstvi sodelovali v humanitarni akciji, in tako postali darovalci, na drugi strani pa so kot poslušalci čudovitega glasbenega večera postali tudi sami obdarovanci.

Zaključek akcije Otroci otrokom v organizaciji Lions kluba Ljubljana - Emona

Foto: Klavdij Zalar

*mag. Erna Žgur Černigoj,
ravnateljica*

OLIMPIJSKI OGENJ IN OLIMPIJSKA MEDALJA TUDI V ROKAH NAŠIH ŠPORTNIKOV

Olimpijski ogenj, ki je v petek, 20. januarja 2006, ogrel srca Slovencev, je italijansko-slovensko mejo prečkal v Novi Gorici, kjer ga je sprejel prvi slovenski dobitnik medalje na zimskih olimpijskih igrah Jurij Franko. Jure Franko, ki podpira gibanje Specialne olimpiade, je povabil Anjo Pirjevec, dobitnico medalje na Zimskih igrah Specialne olimpiade v Naganu 2005, da se mu pridruži.

Na novem trgu pred novogoriško železniško postajo smo ga skupaj z Anjo pričakali športniki iz Centra Janka Premrla Vojka. S številnimi drugimi otroki, primorskimi udeleženci olimpijskih iger, novinarji in prijatelji iz Nove in italijanske Gorice smo tvorili veliko pisano množico, ki je z zastavicami in baloni pričakala našega olimpijskega zmagovalca.

»Pa se srečava samo takrat, ko pride olimpijski ogenj v Slovenijo,« se je ob prihodu ognja na skupni trg obeh Goric pošalil Jurij Franko in s tem Anjo spomnil na ogenj miru, ki ga je lani pred igrami Specialne olimpiade na Japonskem pripeljal v Slovenijo. Ogenj se je takrat ustavil le za hip na ljubljanskem letališču. Jure se je ob tej priložnosti odločil storiti še nekaj v stilu olimpijskega miru in želje po dobrem dejanju: skupaj s spremstvom športnih pedagogov je na ogled moškega

Z olimpijsko baklo in Juretom Foto: Boris Pirjevec

Specialni olimpijci z Juretom Foto: Tanja Princes

veleslaloma na Zimske olimpijske igre v Torinu odpeljal 43 otrok iz Sarajeva, Nove Gorice in Gorice. Jure ni skrival zadovoljstva ob nošenju ognja miru, ki širi vrednote, ki jih prinašata olimpijski ogenj in olimpijska ideja: enakost, poštenost, pravičnost, medsebojno spoštovanje, razumnost, samostojnost in odličnost. Zato je bilo našim tekmovalcem v ponos, da so smeli prijeti olimpijsko baklo.

Stipe si nadene olimpijsko medaljo iz Sarajeva Foto: Tanja Princes

Pavle si nadene olimpijsko medaljo iz Sarajeva Foto: Tanja Princes

Njihovo veselje je bilo še večje, ko so bili povabljeni na Osnovno šolo Kozara iz Nove Gorice, kjer je Jure v okviru dobrodelne akcije obiskal otroke s posebnimi potrebami in se ponovno srečal s tekmovalci Specialne olimpiade. Pripovedoval je o svoji športni poti in olimpijskem uspehu v Sarajevu ter otrokom "posodil" svojo olimpijsko medaljo.

Našim tekmovalcem športne dejavnosti veliko pomenijo, saj bogatijo njihovo življenje in so zanje velika motivacija. Z redno vadbo in treningom različnih športnih panog pridobivajo pestra znanja, izboljšujejo svoje sposobnosti in samovrednotenje. Takšna srečanja, kot je bilo srečanje z Juretom, so posebna doživetja, priznanja za trud in prizadevanje, ki krepijo občutek pripadnosti svetu športa.

*Tanja Princes,
mentorica ŠŠD*

Na OŠ Kozara

Foto: Tanja Princes

ZIMSKE POČITNICE

Med zimskimi počitnicami sem se našemila, ker je bil ravno takrat pust. Bila sem indijanka. Z mamo sva hodili po vasi od hiše do hiše. Ljudje so mi dajali denar in jabolka. V ostalih dneh počitnic pa sem zjutraj dolgo spala, gledala televizijo in ustvarjala nakit. Počitnice so prehitro minile in komaj čakam, da pridejo druge

Patricija Fatur, 9. r.

V torek so nas obiskale velike maškare, ki so meni prinesle bonbone. Tudi jaz sem se našemila v miško. Zaradi slabega vremena pa sem ostala kar doma. Med počitnicami sem tudi spremenila frizuro. Vsi so opazili spremembo in me pohvalili. Pohvale sem bila zelo vesela.

Veronika Friškovec, 9. r

Iz otroškega vrtca

PRAVLJICE SO V GRADOVIH DOMA

V otroškem vrtcu Vipava smo v skupini „Pikapolonica“ pokukali v svet gradov, kraljev, kraljic, princesk... Svet gradov, kjer se dogaja večina starih pravljic, je tako zanimiv, skrivnosten. Domišljija ima tu veliko prostih poti, lahko nas popelje v vsakovrstna doživetja.

S pravljico Šivilja in škarjice sem na začetku pritegnila otroke, da so jim gradovi postali zanimivi in tako vzpodbujala in širila njihovo radovednost. Spoznavali smo visoka obzidja, stolpe, ki obdajajo

grad in predvsem njihove prebivalce. Za grajskimi zidovi je spala Trnjuhčica; Sneguljčico je hudobna mačeha spodila z gradu; prav tako je zanimiva kraljična, ki je pod številnimi pernicami čutila grahovo zrno. Otroke je zelo očarala tudi Pepelka s svojimi čudovitimi oblekami in prekrasnimi čevlji...Otroci so lahko prisluhnili še drugim pripovedovanim pravljicam in veliko smo jih tudi

prebrali iz knjig in slikanic. Zbirko pravljič, ki se dogajajo na gradu, smo poiskali v naši knjižnici v vrtcu, precej pa smo si jih sposodili tudi v Lavričevi knjižnici v Vipavi. Tako so otroci kar veliko časa presedeli pri opazovanju slik o gradovih in grajskem življenju ter se o tem pogovarjali. Zanimivo pa je bilo tudi izdelovanje, sestavljanje gradov iz odpadlih kartonskih delov, škatlic, tulcev in podobnega materiala.

Izziv so nam ostali le peščeni gradovi, saj nam vreme in nizke temperature niso dopuščale, da bi se preizkušali tudi v temu. Sicer pa pravega peskovnika, da bi to lahko uresničili, tudi nimamo. Otroci so z navdušenjem risali gradove in njihove prebivalce, še najbolj vztrajno in s pričakovanjem

v obeh pa so izdelovali krone za kralja in kraljico. Le-te so jim veliko pomenile in so jih s ponosom večkrat nadeli na glave.

Mislim, da sta izmed vseh pravljič največ zanimanja poželi pravljici Sneguljčica in Trnjulčica. Otroke je bilo z veseljem opazovati, kako so se vživljali v vloge, in vsebine tudi gibalno izrazili. Posamezne pravljice smo tudi večkrat poslušali oziroma jih ponavljali, posebno, če so otroci izražali željo, da bi ji radi še prisluhnili. Seveda sem izbirala le pravljice brez nasilja, predvsem tiste, po katerih nam ostane prijeten občutek miline in zadovoljstva. Že značilnost pravljice je premagovanje dobrega nad zlim in če bodo otroci skupaj z nami odnesli s seboj vsaj nekaj lepih spominov na pravljice, bo to dobra popotnica za vstop v življenje.

Magda Ambrožič

Iz društev

FEBRUARSKI KULTURNI UTRINKI

Ko zapiha ledeno mrzla vipavska burja in delo na polju in vrtovih zastane, si ljudje vzamemo čas zase, da kaj preberemo ali se udeležimo kakšne kulturne prireditve.

Letos smo želeli nekoliko osvežiti kulturna dogajanja v februarju, ko praznujemo slovenski kulturni praznik, zato smo organizirali prireditve cel mesec, ob koncu tedna. Upamo, da nam je to vsaj malo uspelo in da so bili obiskovalci zadovoljni.

Prvo nedeljo v februarju smo v organizaciji KS Vipava svečano proslavili kulturni praznik in dvajseto obletnico izhajanja Vipavskega glasu. Prizadevnim članom uredniškega odbora izrekamo čestitke in iskreno zahvalo za njihov dolgoletni trud. Zahvaljujemo se tudi ravnatelju Škofijske gimnazije, g. Anželu, za vsebinsko zelo bogat govor. Zdelo se je, kot da nas hoče predramiti in vzpodbuditi za lepši, boljši in bolj pozitiven odnos do kulture in življenja nasploh.

V nedeljo, 12. februarja, smo si ogledali romantično predstavo: S Prešernom prešerni. Družinsko gledališče Kolenc iz Vač pri Litiji nas je popeljalo skozi Prešernove Poezije. Prikazali so nam, kako si dva mlada izkazujeta ljubezen skozi lepoto Prešernovih verzov in po mnogih letih se je na vipavskem odru zopet slišala Železna cesta.

Tretjo nedeljo v februarju je v Vipavi gostovala amaterska skupina KUD Cerkno s humoresko KADU. To je bila vsebinsko lahkotnejša humoristična predstava, ki pa je bila profesionalno zelo dobro odigrana in prikazana na malo bolj nenavaden način.

Zadnjo nedeljo v februarju pa smo si ogledali dramo KUD Moravče: Mlin na Rači, po scenariju in v režiji ge. Ljudmile Novak, evropske poslanke. Predstava nam je nazorno prikazala problematiko malega polkmeta in mlinarja, ki vse večji industrializaciji in hitremu tempu razvoja ne more kljubovati. Vse že kaže, da bo žalostno propadel, ko se najde zanj rešitev v drugačnem sodobnem pogledu na podeželje in odnos do njega in njegovega mlina. Drama nam je ponudila iztočnico za razmislek o naših tovrstnih problemih tudi na Vipavskem.

Takšni so bili februarski kulturni dogodki v Vipavi. V Zvezi kulturnih društev Vipava pa že pripravljamo nov šopek kulturnih prireditev, ki vam jih bomo ponudili na ogled v poletnih mesecih pod kostanji na Trgu Pavla Rušta (Stari plac) v Vipavi, nekaj jih pa bomo predstavili tudi po naših vaseh vipavske občine.

Pa še en namig oz. povabilo. Letos mineva 100 let, ko je umrl Goriški slavček, pesnik in duhovnik Simon Gregorčič. V spomin na tega velikega pesnika bomo priredili posebno proslavo in organizirali ogled njegove rojstne vasi Vrsno, njegovega groba in zanimivosti Kobarida. To bo v toplejših mesecih, seveda, če bo dovolj prijav.

To je nekaj utrinkov, ki so se že zgodili, nekaj pa smo vam jih napovedali. Vsi, ki delamo na raznih kulturnih področjih, pa imamo samo eno veliko željo, dragi Vipavci, ta pa je, da bi prireditve, ki jih organiziramo, res v velikem številu obiskali, ker nam to daje še več poguma in energije, in zagotavljamo vam, da se bomo trudili še naprej, da bodo programi vedno boljši in boljši.

*Anton Goričan,
ZKD Vipava*

DOBITNICA POHVALE ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Novoletno srečanje upokojencev se je začelo veselo v Vipavskem hramu. Posebno pozornost smo namenili zlatoporočencem, članom DU Vipava. Zanje smo pripravili program, ki ga je vodila gospa Vida Bajec. Presenečenje večera za vse prisotne, posebno pa za Vido Bajec, je bil nastop predsednika Zveze društev upokojencev za severno Primorsko - Alda Ternovca, ko ji je izročil

POHVALO Zveze društev upokojencev Slovenije.

Vida Bajec, doma z Gradišča pri Vipavi, se je vpisala v Društvo upokojencev Ajdovščina-Vipava leta 1990. Že leta 1994 je bila izvoljena za predsednico pododbora DU Ajdovščina-Vipava za Vipavo. Istega leta je sodelovala pri ustanavljanju Demokratične stranke upokojencev DeSUS in bila tudi svetnica v Svetu Občine Vipava. Leta 1997 se je vključila v univerzo za tretje življenjsko obdobje, ki se je kasneje registrirala kot društvo MOST. V prvem štiriletnem delovanju tega društva je bila v upravnem odboru in pomagala je pri reševanju začetnih težav.

Vse sprejete funkcije, ki so zajemale predvsem področja starejše populacije, je Vida opravljala vestno, z največjo odgovornostjo. Nikoli ji ni bilo žal časa ne prevoženih kilometrov in ne stroškov za telefonske razgovore, kajti vse je delala z veliko požrtvovalnostjo in dobro voljo.

POHVALA s podpisom predsednika ZDUS Vinka Gobca je upravičeno prišla na pravi naslov. Vida je bila v DU Ajdovščina-Vipava že na samem začetku zelo aktivna. Z velikim elanom, predanostjo in z namenom izboljšati kakovost življenja starejših ljudi, se je zavzemala za čim pestrejši program društva. Organizirala je izlete, srečanja, predavanja in letovanja. Tudi sedaj nadaljuje delo z enako vnemo. Na njeno pobudo so začele upokoženke telovaditi enkrat tedensko. Da bi lahko v Vipavi razširili dejavnosti, ni bilo prostorskih pogojev. Za pridobitev primerne prostora se je zelo trudila, iskala možnosti in v to vložila veliko svoje energije, a ne zaman. Od Občine Vipava ji je uspelo dobiti prostor, namenjen upokojujencem, ki pa ni bil vseljiv. Z njeno organizacijo in s prostovoljnim delom upravnega odbora ter drugimi člani društva so kmalu dokončali vsa dela. Če ne bi imela tako pridnih in zagnanih članov društva, se ne bi tako hitro vselili v prostor, je že večkrat povedala Vida.

Leta 1999 so društveni prostor svečano odprli. S tem so bili dani pogoji za obogatitev programa, kar si je vedno želela. Januarja 2003 se je na njeno iniciativo začel postopek za ustanovitev samostojnega društva upokojujencev Vipava. Februarja istega leta je bil sklican ustanovni občni zbor z vso potrebno dokumentacijo in pravilnikom, marca pa je bilo društvo že registrirano. Od takrat naprej je Vida podpredsednica društva in predsednica komisije za kulturo, izlete in letovanja. Je gonilna sila v novoustanovljenem društvu, aktivna pri vseh dejavnostih in skrbna - tako, da ji nekatere upokoženke pravijo »naša mama«.

Zelo je vesela, ko vidi okrog sebe zadovoljne in sproščene ljudi, s tem je poplačan ves njen trud in to jo motivira, da vztraja pri uresničevanju novih zamisli. Eden izmed njenih tesnih sodelavcev je prav v zvezi s tem nekoč dejal: »Vida bi rada, da bi nalogo, ki mi jo je dala za jutri, opravil že včeraj«.

Člani DU Vipava čestitamo Vidi za prejeto pohvalo in ji želimo čim več uspehov, ki prinašajo zadovoljstvo, osebnega miru in prijateljstva, ki prinaša srečo, ter zdravja - brez katerega ni ne sreče in ne uspehov.

*Ana Velagič,
DU Vipava*

OBČNI ZBOR DU VIPAVA

Da je bila ustanovitev DU Vipava upravičena in da so se pričakovanja upokojujencev vipavske občine, ki zajema enajst krajevnih skupnosti, izpolnila, je bilo jasno in dokazano že po prvem letu delovanja. Društvo šteje okrog 600 članov. 17. februarja, nekaj dni pred tretjo obletnico ustanovitve društva, je bil redni letni občni zbor. Prisotne je pozdravil predsednik PZDU za severno Primorsko g. Aldo Ternovec, ki je obenem predstavil projekt »Socialna in zdravstvena oskrba starejših na severnem Primorskem«. Pohvalil je vsestransko delovanje društva. Zbor se je nadaljeval po predvidenem dnevnem redu: finančno poročilo, poročilo o delu v letu 2005, predstavitev programa za leto 2006 ter s točko razno.

Zaupana nam je bila organizacija srečanja upokojujencev severne in južne Primorske,

katerega so se udeležili tudi upokojujenci s Tržaške in Goriške pokrajine.

Veseli smo bili, ker nam je kot mlademu društvu brez izkušenj uspelo izpeljati tako zahtevno in pomembno srečanje.

V društvu bomo nadaljevali z zastavljenim programom. Še vedno bo na prvem mestu skrb za starejše: obiski v domu starejših občanov, nepokretne članke obiskujemo doma, enkrat letno

organiziramo srečanje na društvu s starostniki 90 in več let, ob koncu leta pripravimo srečanje vseh upokojencev z zlatoporočenci, člani DU.

Aktivnosti na športnem področju bomo nadaljevali. Organiziramo tri do štiri zanimiva predavanja na leto. Enkrat mesečno gremo na plavanje v hotel Delfin v Izolo. Tri- do štirikrat na leto organiziramo sedemdnevna letovanja in zelo prijetne enodnevne izlete.

Na sedežu društva vsak dan potekajo različne dejavnosti. Ker smo že pred ustanovitvijo samostojnega društva delovali kot pododbor v medobčinskem društvu v Ajdovščini-Vipavi, imamo nekaj članov, ki so izredno prizadevni že več kot deset let. Tem smo se ob tej priliki zahvalili in jim v imenu društva dali priznanje za njihovo nesebično delo v društvu.

Priznanje so prejeli: SILVA VEHOVAR, SONJA MARC in FRANKA PISAREVIČ.

Zbor smo zaključili s kulturnim in zabavnim programom.

*Vida Bajec,
za DU Vipava*

SILVA VEHOVAR

Včlanjena v DU leta 1989. Že od same ustanovitve pododbora DU v Vipavi leta 1988 je sodelovala pri organizaciji novoletnih srečanj upokojencev v Vipavi. 1994, ko je bil izvoljen nov pododbor, so se dejavnosti in aktivnosti v društvu množile in večale. Silva je bila še naprej aktivna na vseh področjih. Vedno je bila pripravljena poprijeti za vsako delo in v trenutkih negotovosti je znala prav svetovati. Že leta 1995 je sprejela organizacijo in vodenje telovadbe za upokoženke iz Vipave, Budanj, Slapa, Gradišča, Lož in Manč. Celo iz Branice so prihajale žene telovaditi na Gradišče, kjer je bil takrat edini primeren prostor. Silva je prihajala ob vsakem vremenu, vsako sredo, z dobro voljo in nasmehom. Ob rekreaciji smo upokoženke po njeni zaslugi preživele veliko prijetnih in koristnih ur. Pozneje, ko so bili dani pogoji, so se formirale skupine še na Slapu in v Vipavi. Kar nekaj let je Silva skrbela za vse tri skupine. Zelo uspešna je bila ves čas pri reševanju križank in od ustanovitve samostojnega DU je tudi odgovorna in vodi tekmovanja v reševanju križank. Želela je pisati kroniko društva, a se je odločila, da namesto pisane besede zbira pomembne fotografije, jih skrbno zloga v album in na razstavni pano z natančnim opisom.

Izreden posluš ima za starejše in bolne in je bila pobudnica za srečanja starejših od 90 let. Mnogo je bilo vsega, a se v nekaj stvkih ne da prav vsega povedati. Za njeno nesebično delo in prizadevanje v DU se ji iskreno zahvaljujemo in ji izročamo priznanje.

Želimo ji dosti zdravja, da bi z optimizmom in veseljem še naprej sodelovala v DU.

SONJA MARC

Včlanjena v DU leta 1991. Sonja je bila po sili razmer upokojena zelo mlada, ena izmed mnogih, ki so bili takrat upokojeni kot tehnološki višek. Zelo težko se je sprijaznila z upokojitvijo, a se je kljub temu takoj včlanila v društvo upokojencev in se vključila v delo društva. Kajti že v zapisniku prvega predsednika pododbora piše, da se je članstvo v društvu povečalo po zaslugi blagajničarke Sonje Marc. Leta 1994 je bila izvoljena v pododbor in je nadaljevala delo blagajničarke ter poverjenice za Vipavo, Zemono in Gradišče. Delo poverjenice vestno opravlja še danes. Aktivna je na vseh področjih.

Najuspešnejša pa je bila in je še v športu. Že na začetku je bila imenovana za referentko za šport, kar je še vedno. Ni le organizirala športnih tekmovanj, pač pa je bila in je še vedno tudi sama odlična športnica, ki je dosegala vidne in odlične rezultate, tudi na državnem nivoju. Leta 1997 in 1998 je bila državna prvakinja v kegljanju. Vedno je sodelovala pri organizacijah raznih srečanj in tekmovanj. Posebno se je izkazala, ko smo urejali naš društveni prostor. Vedno je bila pripravljena poprijeti za vsako delo. Prevozila je dosti kilometrov in žrtvovala veliko ur za dobro društva. Bila je pobudnica in ena od podpisnic za ustanovitev DU Vipava.

Aktivna je tudi pri RK in v društvu slepih in slabovidnih.

Za njeno nesebično delo se ji iskreno zahvaljujemo in izročamo priznanje.

FRANKA PISAREVIČ

Včlanjena v DU leta 1992. Leta 1994 je bila izvoljena v pododbor in se je z največjo zagnanostjo vključila v aktivnosti društva, ki so prav takrat začela potekati.

Pripravljena je bila vedno poprijeti za vsako delo. Ko smo urejali društveni prostor in pripravljali temelje za samostojno društvo, je bila vedno prisotna. Pomagala je pri organizaciji vseh srečanj, ki smo jih vsa ta leta imeli v društvu. Že vrsto let uspešno organizira in vodi letovanje v Rabcu. Sedaj je članica odbora za kulturo, izlete in letovanje.

Želimo ji, da bi ostala še naprej tako aktivna, za njeno delo v društvu se ji zahvaljujemo in ji izročamo priznanje.

DAN ŽENA V DU VIPAVA

Gneča v cvetličarnah za osmi marec je dokaz, da praznik dan žena ni pozabljen, čeprav se pred njim postavlja valentinovo, za njim pa materinski dan. Pozornost do žensk pa ne bi smela biti osredotočena le na en dan v letu. Želimo si družbo, v kateri ne bo potrebno s praznikom spominjati na položaj žensk.

V DU Vipava vsako leto ob dnevu žena priredimo srečanje s kulturnim in zabavnim programom. Kljub slabemu vremenu je bila tudi letos dvorana gasilskega doma polna, kajti vsi radi prisluhnemo lepi besedi, petju in se zavrtimo ob dobri glasbi. Nasmejali smo se skeču, v katerem sta nastopili Marija Štekar in Suzana Rondič pod mentorstvom Silve Vehovar. Otroški zborček pod vodstvom Janje Ferjančič je sproščeno zapel nekaj pesmic o iskreni ljubezni do mamic. Prijetno nas je

presenetila upokojenka Majda Črnigoy z lastno pesmijo, posvečeno svoji mami. Večji del večera je bil namenjen plesu. Vmesne odmore smo popestrili s tekmovalno-zabavnimi igrami.

Prav tako v začetku marca organiziramo 8-marčni ženski turnir v pikadu. Tudi letos je sodelovalo več ekip s Primorske in od drugod. Že drugo leto so pokal osvojile upokojenke iz Izole, drugo mesto je pripadlo Ajdovkam, Vipavke pa smo bile tretje. Najboljša med posameznicami z

največjim številom točk je bila najstarejša udeleženka iz Solkana (78 let). Pred razglasitvijo rezultatov in podelitvijo nagrad je sledil šaljiv prizor, ko se po dolgih letih srečata sošolca iz mladosti in ob fotografijah obujata spomine in do kosti obereta vsakega posebej. To sta prepričljivo izvedla naša igralca Vida in Viko. Požela sta velik aplavz.

Pred odhodom domov pa smo si zopet zaklicali: »Vidimo se ob naslednjem dnevu žena.«

Ana Velagič

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO VIPAVA

INTERVENCIJE

Kmalu po vstopu v novo leto so se začele vrstiti intervencije:

6.1. dimniški požar – ogled po ugaslem dimniškem požaru

16.1. dimniški požar v Mančah,

24.1. dimniški požar v Vrhpolju,

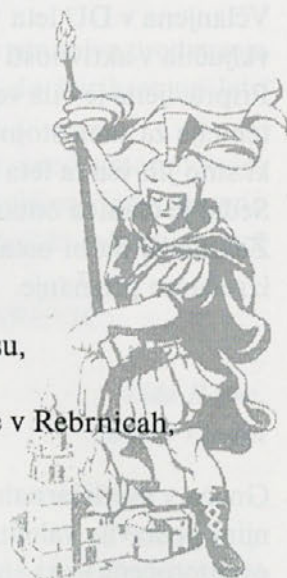
1.2. travniški požar pri tehničnih pregledih v Vipavi,

1.2. tehnična intervencija – vleka osebnega avtomobila iz zameta na Nanosu,

4.2. travniški požar na strelišču na Mlakah,

9.2. požar na prevoznem sredstvu – tovornjaku na avtobusni postaji Lozice v Rebrnicah,

12.2. požar v naravi v Ložah.

USPOSABLJANJE ČLANSTVA

Vsak petek ob 19h poteka v gasilnem domu usposabljanje operativnega članstva. Teh vaj se udeležuje lepo število članov, vendar bi bila večja udeležba še primernejša.

V okviru teh petkovih usposabljanj je potekala vaja 4.2., ko so gasilci izvedli dva napada: napad po lestvi na streho in napad s penilom ter napajanje gasilskega avtomobila cisterne iz hidranta.

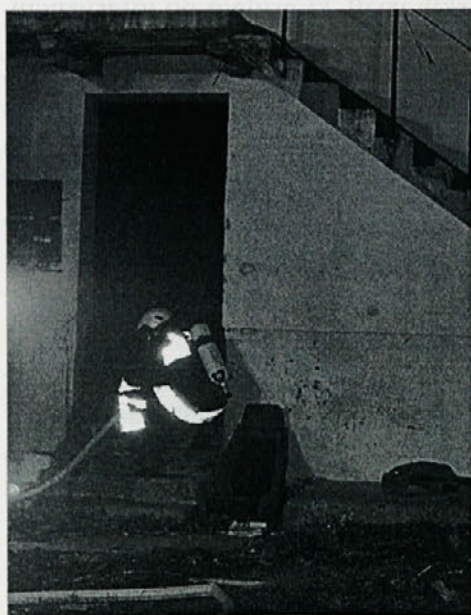
Naši člani so se udeležili izobraževanja kako ravnati v primeru izbruha ptičje gripe, ki je potekalo v Postojni dne 18.2.2006.

V okviru usposabljanja članstva je 24.2.2006 potekala obširnejša vaja v bivših kasarnah pri osnovni šoli. Vaje se je udeležilo okrog 25 gasilcev in gasilk. Scenarij vaje je bil sledeč:

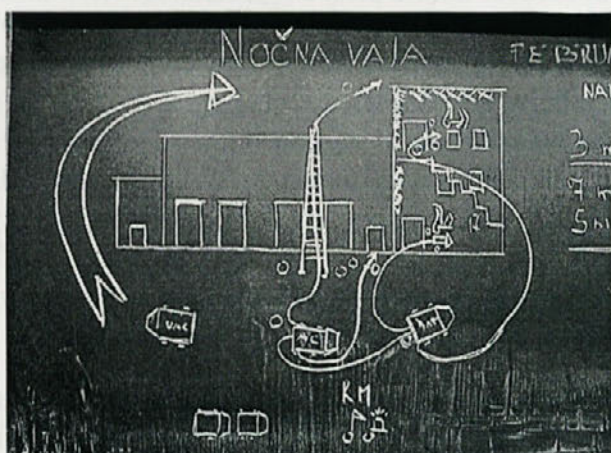
V objektu, kjer se srečuje mladina, so v pritličju zagorele nevarne snovi, med njimi tudi jeklenka plina. V nadstropju je izbruhnil požar in v njem je ostal ponesrečenec. Gasilci so na kraj nesreče prišli v najhitrejšem možnem času in se lotili gašenja požarov. V nadstropje so po stopnicah vstopili gasilci, opremljeni z dihalnimi aparati, in rešili ponesrečenca ter pogasili požar.

Tudi v pritlične prostore, kjer so gorele nevarne snovi in plinska jeklenka, so vstopili gasilci z dihalnimi aparati in pogasili požar ter odstranili nevarne snovi. S strehe je tretja skupina gasilcev pomagala gasiti požar v nadstropju.

Po vrnitvi v gasilni dom je sledila še analiza vaje, kjer so ugotovili, da je vaja potekala po načrtu. S takimi vajami se gasilci usposabljammo za reševanje resničnih situacij, pri katerih ne gre zgolj za vajo in je potrebno trezno in pametno razmišljanje in ravnanje.

OBČNI ZBOR DRUŠTVA

21.1.2006 je v prostorih društva potekal redni letni občni zbor. Na njem so bila podana poročila z vseh strani društva: svoje poročilo je podal predsednik, tajnik, poveljnik, komisija za delo z mladimi, komisija za delo z ženami, nadzorni odbor. Občnega zbora so se udeležili člani sosednjih društev, predstavniki društva iz Zgornjega Brnika ter iz hrvaškega društva iz Trnovca.

Tega dne so bila podeljena tudi priznanja za požrtvovalno delo v Prostovoljnem gasilskem društvu Vipava. Prejeli so jih Zlatko Vrbnjak, Tajana Vitković, Krno Vitković, Jože Ferjančič, Jana Puc, Bojan Poniž, Judita Leban in Adam Žagar.

VAJE ZA GASILSKI PODMLADEK

Te vaje, ki jih organizirajo člani, ki so zadolženi za delo z mladimi, potekajo navadno ob četrtkih, vsakih 14 dni. V okviru teh vaj mladi gasilci spoznavajo, kako poteka delo gasilcev in se seznanjajo s številnimi gasilskimi veščinami, kot so na primer spajanje cevi, prenašanje vode z vedri, vezanje gasilskih vozlov...

DELA V GASILNEM DOMU IN NJEGOVI OKOLICI

Tudi ta stran prostovoljnega društva je živa, saj so v mesecu januarju in februarju potekala številna vzdrževalna dela, čiščenje okolice in notranjosti doma. V okviru vaj operativnega članstva je potekalo tudi čiščenje garaž, spravilo garderobe, pranje gasilskih vozil, ki pridejo po intervenciji ponavadi zelo umazana...

REDARSTVA

15.12.2005 so vipavski gasilci spremljali varovance Centra za invalidno mladino Janka Premrla Vojka na nočnem pohodu na Stari grad nad Vipavo.

26.12.2005, na Sv.Štefana dan, so gasilci skrbeli za red pred farno cerkvijo, kjer je potekalo tradicionalno žegnanje konj.

Na pomoč!

Jana Puc

* * *

PODELITEV PRIZNANJ KRVODAJALCEM JUBILANTOM

Območno združenje Rdečega križa Ajdovščina je v začetku decembra v dvorani 1. slovenske vlade v Ajdovščini pripravilo slovesnost s podelitvijo priznanj krvodajalcem.

Na letošnjem srečanju smo podelili 55 priznanj, od tega kar 17 za 50- in večkrat darovano kri. Letošnje najvišje priznanje je prejel Valentin Bratina iz Podrage za 80-krat darovano kri. Prisrčen kulturni program so oblikovali učenci zgornjevipavskih osnovnih šol, ki so tudi sicer naši zvesti pomočniki pri organiziranju krvodajalskih akcij, saj skrbno raznašajo vabila krvodajalcem.

Območno združenje je letošnje terenske akcije zaključilo, krvodajalce bomo vabili še na odvzem v šempetrsko bolnišnico. Z letošnjim rezultatom smo zelo zadovoljni. Do konca leta bomo zabeležili ok. 1600 odvzemov, in kar je še posebej razveseljivo, kar 10% oz. 160 krvodajalcev je letos prvič darovalo kri.

Ti rezultati potrjujejo naše prepričanje, da je krvodajalstvo trdno zakoreninjeno v ljudeh, kljub vsem spremembam, ki se dogajajo v naši družbi in ki tej dobrodelni dejavnosti tudi niso naklonjene.

Maša Jež,
sekretarka OZRK Ajdovščina

1000 KRVODAJALCEV CENTRA ZA USPOSABLJANJE SLOVENSKE VOJSKE

V januarju je na oddelku za transfuziologijo Bolnišnice Šempeter potekala izredna krvodajalska akcija pripadnikov Centra za usposabljanje slovenske vojske iz Vipave. To je bila že njihova 20. akcija v dobrih dveh letih. Ta dan pa je bil poseben dan, saj je kri daroval 1000. krvodajalec tega Centra. Območno združenje Rdečega križa Ajdovščina je pred dvema letoma in pol CUSV iz Vipave pozvalo, da obudimo sodelovanje, ki je v zadnjih letih zaradi reorganizacije slovenske vojske zamrlo. Že en mesec po tem smo organizirali prvo krvodajalsko akcijo, ki je bila oktobra 2003 prav na oddelku za transfuziologijo šempetrške bolnišnice.

Takrat si nismo predstavljali, da je ta akcija začetek zelo dobrega in trdnega sodelovanja. Slovenska vojska nam organizatorjem krvodajalstva pomeni pomembno bazo novih krvodajalcev, ki so še posebej dobrodošli v trenutkih krize.

V zadnjih desetih letih se na področju krvodajalstva spremembe kar vrstijo. Spremenjene družbenoekonomske razmere so se odražale tudi na tem področju, velikokrat tudi tako, da so od krvodajalcev zahtevale večjo prilagodljivost.

Na našem področju kljub vsemu ne beležimo upada. Res pa je, da se krvodajalci v svojih delovnih sredinah srečujejo tudi s težavami. Številni delodajalci otežujejo krvodajalcem odhod na darovanje krvi. Na srečo pa so med njimi tudi taki, ki so to humano dejanje želeli in zmogli vplesti kot enakovreden del. In CUSV Vipava je primer take ustanove, ki je lahko zgled vsem svojim sorodnim, pa tudi drugim institucijam in družbam.

Zato smo se jim v januarju, ko je na oddelku za transfuziologijo šempetrške bolnišnice kri daroval 1000. krvodajalec, v imenu vseh, ki jim je darovana kri rešila življenje, zahvalili. Območno združenje RK Ajdovščina jim je predalo zahvalno listino za njihovo izjemno pomoč in sodelovanje na področju krvodajalstva. Prav tako sta se jim zahvalila tudi direktor in strokovni direktor Bolnišnice Šempeter, ki sta tudi predstavila pomen dobre organiziranosti krvodajalstva za njihovo bolnišnico. Seveda pa je simbolično priznanje prejel tudi 1000. krvodajalec.

*Maša Jež,
sekretarka OZRK Ajdovščina*

ZA DOM IN DRUŽINO

IMETI OTROKE ALI BITI MATI

Ko sem bila otrok, se nisem rada igrala s punčkami. Pa ne zato, ker so bile narejene dokaj nerodno: glavico so imele oblikovano najprej iz mokre časopisne mase, prevlečeno s tanko plastjo dragocenega celuloida in če si imel srečo, je bilo trupelce oblikovano iz močnejšega platna. Mamini domišljiji in njenemu neskončnemu potrpljenju je bilo prepuščeno, kako bo punčka, (zanimivo, da je bila vedno punčka) oblečena.

In ker nisem nikoli pokazala dovolj zanimanja za kuhanje v majcenih posodicah, za nerganje »nad malopridnimi možmi, ki ne zaslužijo dovolj«, (verjeli ali ne, to so bili pogovori na majcenih čajankah s posodicami iz orehovih lupin), so me sestra, ki je zavzela tri četrtine dragocene spalne površine s punčkami, sestrične in prijateljice določile kot popolno nesposobno mamo, ki je bila dobra kvečjemu za to, da je naskrivaj natrgala svežih fig, nekaj jagod ribezlja, prihranila skorjico kruha, kar je vse sijajno popestrilo mini kuho v črepinjah ali kaki okrušeni skodelici.

Kakor mimogrede se spomnim zamišljenega pogleda svoje mame, ko je opazila, da najmanj priljubljeno opravilo, obiranje fižola, opravljam v času, ki je bil nekako na razpolago za igro. »Ti se pa najbrž ne boš poročila.« je nekoč potlačeno izjavila. »Morda pa boš šla za nuno.«

Nobene nune nisem poznala. Samo kapucinske brate. In ti so bili moja velika ljubezen. Znali so čisto vse, kar bi jaz rada znala: peti, maševati, vrtnariti, kuhati, pridigati...

Zato sem na koncu prvega razreda, ko nas je ljubezniva učiteljica spraševala, kaj bi radi bili, ko bomo veliki, zelo pogumno odgovorila: »Jaz bom kapucin«. In čisto resno sem se lahko razpoznala v podobah tihih mož, ki so znali služiti Bogu, človeku in stvarstvu.

Vse, kar me je trenutno zanimalo, je obvladal moj največji prijatelj v samostanu, brat »Vrata«, moj ljubljani pater Martin, ki je znal vsaditi rastlino v zemljo z veliko več nežnosti, kakor danes polagajo mamice dojenčka v košarico.

V četrtem razredu sem spoznala sestrično Matere Tereze, ki se je podala tja nekam na konec sveta, v Indijo, da bi reševala najbolj bedne.

Ne bom pripovedovala zgodbe, kako se je to zgodilo, ker bi preseгла obseg dragocene revije. Naj samo povem, da sem od takrat vsak večer zaspala »obdana z raznobarnimi otroki, ki sem jih umivala, česala nerazčesljive kodrčke, pokladala obliže na rane in ranice, jim dajala imena in delila riž, jim pela uspavanke s čudnimi melodijami. Nekega večera pa se je starejši brat tega krepko naveličal in od mame energično zahteval, da me izseli iz sobe, ki je pripadala njemu in nam trem sestrām, ali pa nekako utiša moje večerno petje.

Konec je bilo ljubkih srečanj v esperantu Božjega razumevanja z »mojimi« otroki. V dnu srca pa je ostalo hrepenenje po otrocih. Ko me je pater v petem razredu vprašal, kaj bom po osemletki, sem mu odgovorila: »Mama bom. Imela bom ogromno otrok!« »Ojoj!« je ljubeznivo pripomnil pater, »morala boš imeti močnega moža, da bo za te otroke zaslužil dovolj kruha!«

»Oh, to pa ne!« sem energično protestirala. »Poročila pa se ne bom! Jaz ne maram moža, imela bom samo otroke!«

Ne spominjam se natanko, kako je dobričina izpeljal do konca ta kočljivi načrt moje ogromne družine brez očeta...

Spominjam pa se, kako sem, veliko let pozneje, fantu, ki je skrušeno stal ob grobu svoje matere, v navalu in silovitosti moči, ki te tu in tam objame v življenju, obljubila: »Ostala bom s tabo! Tvoja žena bom.«

Bila je prisega in večna zaobljuba brez velikih prizorov. Toda bili so tudi trenutki močnih pretresov, ko sem se spraševala: »Ali sem se prav odločila? Boš res ti oče mojih otrok?«

In prišla je poroka in prihajali so mali čudeži, kakor »dež na runo«.

Ne morem reči, pa čeprav si včasih želim, da sem v življenju doživela še kaj lepšega. Bilo je kakor dotik Neba z Zemljo: Prvi krik, prvi nasmeh, prva beseda, prvi korak... Moj Bog, kakor milost in kakor pritegnenje v vseobsegajočo svetlobo...

Ovdovela sem v letih, ko se sedaj nekatere deklice komaj odločajo, ali bi se sploh poročile.

Ne vem zakaj je tako, nobeni argumenti me ne prepričajo popolnoma. Mislim, da je kriva ljubezen. Pa ne, ker jo je preveč, pač pa, ker jo je odločno premalo, ker je tako občuteno razvrednotena in neljubljena.

Da, kar Frančiška si bom izposodila: Ljubezen ni ljubljena! Ne tista z veliko in ne tista z malo začetnico! Kako naj sicer razumemo, da hoče družba vsrkati čisto vso moč mladih staršev, v ostanku ur, ki so na razpolago za druženje z otroki, pa naj se čas spet zapolni s čimbolj družbeno koristnim in tržno opravičljivim delom.

Kljub vsemu, če bi še enkrat živela, bi znova hotela z vsem srcem biti mati. Le ne vem prav, kako bi se v tem kaosu hitenja sploh znašla.

Kajti hotela bi biti z otroki. Tako kratek je čas, iz samega veselja odlomljen in podarjen človeku, za doživljanje polne zakonske in starševske sreče. Imeti otroke, morda celo veliko otrok, še nikakor ne pomeni, da jim znaš biti tudi pravi oče in prava mati. Žal niso v nobeno zibelko položeni recepti, kako naj natančno z otrokom ravnamo. Zato ga starši tudi velikokrat polomimo, saj to kar velja pri enem, naleti na popolnoma drugačno odzivanje pri drugem.

Toda, dokler Stvarnik še prižiga iskre življenja v tem hladnem svetu, pomeni, da nam še zaupa. Pred veliko Materjo in njenim zvestim sopotnikom Jožefom izrekam vdano molitev za naš mladi rod: Naj noben otrok ne začuti, kaj se skriva pod grdo besedo – sovraštvo in odklanjanje. Vsem, ki

ste še v načrtu velike Božje ljubezni, pa želim, da bi bili spočeti v eksploziji svetlobe ljubezni, predanosti in sreče, ne nore strasti in sle po prilaščanju. Slap pomladne luči naj napaja z dragoceno svetlobo duše naših mater in očetov!

Jožica Pizzoni

O KRUHU

Najbrž je o veliki noči težko pisati o kruhu, ker bi morali pisati o poticah in šarkljih, o sladkarijah in dobrotah, ki bodo na veliko noč gotovo na naših mizah. Pa vendarle je prav kruh tisti, ki nam jasno pokaže, kakšen je naš odnos do hrane in življenja.

Kruh. Kako lepo se sliši to ime tudi danes, ko ga pri nas, hvala Bogu, nihče ni lačen! Lahko je hrustljiv, svež ali pa star, črn in je bel, je ržen, narejen iz koruzne moke ali pa spečen iz domala vseh žitaric in še z zrnjem posut. Kruh je lahko žemlja ali rogljiček, je hlebec ali hlebček, lahko sveže diši ali pa kot zavržen kos našega življenja konča v smetnjaku. Vedno je kruh. Je maslen in z rumenjakom tik pred peko oblit in je štruca, ki je polna življenja, kot je življenje štručka, ki jo starši prinesejo v veselje svojcev in vse soseske iz porodnišnice domov. Kruh je vedno kruh. Kruh je življenje in ravnanje s kruhom najbolje pokaže, kakšen odnos imamo do življenja.

Kako bomo lahko rekli o kom, da ima rad življenje, samega sebe in svoje bližnje, ljudi, če kruha ne mara, če s kruhom grdo ravna ali do kruha nima nobenega odnosa?

Le kako naj verjamemo sosedu ali pa sami sebi, če kruh zametavamo in ga nosimo v smeti?

Kruh je vedno kruh, tudi takrat, ko ga je preveč in nam na mizi ostaja. Kruh je kruh, je več, kot smo si sami pripravljeni priznati.

In vsa oporekanja, da je danes kruh izgubil svojo hranilno vrednost, ker imamo vsega dovolj in preveč, ker lahko jemo druge stvari in nam še tiste ostajajo, se raztopijo pred pogledom na svež hlebec kruha, ki kraljuje na belem prtju na mizi. Slovesnost tihožitja hlebca kruha na mizi nam govori o lepoti življenja, o nas samih in našem odnosu do življenja, saj vsak človek pri nas nekje v sebi čuti, da je kruh več kot le vsakdanja hrana. Kruh je lep in dober in ni potrebno biti brez kruha in trpeti lakoto, da se tega zaveš. Če je našim staršem in njihovim staršem zagotovo kruh še pomenil osnovno jedilo, včasih že kar prevečkrat neizpolnjeno željo, nam danes kruha ne manjka in morda prav zato nimamo več do kruha tistega potrebnega spoštovanja, ki si ga zasluži on in seveda mi ob njem. Kruh je sveta stvar in svetih stvari ne mečemo stran, s svetimi stvarmi lepo ravnajmo, do njih imejmo spoštljiv odnos. Zato so naši starši košček kruha, ki je bil nenamerno padel na tla, vzeli v roke in ga poljubili, preden so ga dali ponovno na mizo ali ga odnesli domači živali, kajti kruha niso nikdar metali stran.

Kruh je sveta stvar in eden najlepših simbolov življenja; zato je več kot žalostno kruh videti v smetnjaku, saj štruca kruha v smetnjaku govori o našem življenju, ki postaja vse bolj smetnjak, v katerega vedno samo mečemo stvari, ki so nevredne, nepotrebne in odvečne.

Kruh je sveta stvar, in to se najlepše vidi na Veliko soboto, ko matere doma pripravijo otrokom košarico, ki jo potem otroci v spremstvu staršev ali starih staršev odnesejo k velikonočnemu blagoslovu. Poleg soli je v košarici vedno kos kruha, gotovo potica in velikonočni pirh. Kruh je v košarici gotovo in še danes vsi tisti kmetje, ki imajo doma še domače živali, po velikonočnem blagoslovu kruha in soli, odnesejo košček kruha in ščepec soli v hlev, kjer dajo blagoslovljeno jed vsaki živali. Pradavni obred, ki priča o svetosti kruha in o naravnost svetem odnosu preprostega človeka do kruha in življenja.

Ko bomo doma pred veliko nočjo pripravljali košarico našim malčkom, vzemimo v roke kos kruha in ga skrbno zavijmo v bel prtček in rahlo položimo v košarico. Otroci nas opazujejo in tudi sami bodo začutili, da imamo radi kruh, radi življenje. Če bo mama sama spekla kruh, pa naj bo to maslen ali črn, bo velika noč še toliko bolj slovesna, ker bo ves dom dišal po prazniku, ki ga pečeni kruh prinaša v vsako hišo.

Jurij Paljk

Iz knjige O kruhu in naših stvareh

VELIKONOČNA POTICA

Bliža se velika noč. Smo sredi postnega časa in to je obdobje, ko se odločimo, katerim razvadam se bomo odpovedali. Zame to sploh ni težko – ugotoviti namreč, katera je moja najhujša, če že ne prav škodljiva razvada. Hrana. Dobro mi je vse, oziroma »vse« je moja najljubša prehrana. Sicer me ravno ne osrečuje, ko stopim na tehtnico, sem pa prej in potem karseda zadovoljna (na tehtnico stopim vsakih pet let enkrat in še takrat mižim). Vendar bom o tej temi pisala kdaj drugič, zdaj pa o velikonočni potici.

Ko sem se poročila, sem znala kuhati zelo malo. Recimo trdo kuhano jajce, čaj, črno kavo, znala sem zavreti mleko, »pašto« pa sem kar zalila s paradižnikovo mezgo iz konzerve. Kako bi lahko znala kaj več? Saj so mi vedno kuhali drugi. Minevali so dnevi, minevala so leta in kar naenkrat sem ugotovila, da sem se naučila kuhati in to celo zelo dobro.

Za recept velikonočne potice sem se odločila zato, ker sem imela z njo vsako leto velike probleme. Moja mama je pekla sladko medeno potico, zelo dobro in od sladkosti bi kar vriskal, ko si jo jedel. Moj mož je že mesec prej kričal: »Da mi ne narediš tako sladke kot tvoja mama. Med se mi stidi!« Otroka nista vedela, kaj bi, pa sta mi predlagala, naj opustim med. Torej, opustila sem med in ga nadomestila s smetano. Seveda sem sladkala. Kakšna pa je sladica brez sladkorja? No, tudi tokrat je bila potica presladka. Naslednje leto sem opustila še precej sladkorja in iz moje potice je nastal malo boljši kruh z nadevom. Mož je bil zadovoljen, otroka sta pojedla vsak en košček zaradi olike in se hodila sladkat k noni. Jaz, ker je »vse« moja najboljša prehrana, sem pojedla vse ostalo. In tako je bilo leta, dokler nisem nesla ostanka potice oz. skoraj celo na neko skupno praznovanje. In tam se je našel nekdo, ki je bil zelo iskren in malo tudi privoščljiv in je rekel, da te potice še kokoši ne bi jedle. Konec koncev je imel prav. Jedla sem jo tako ali tako samo jaz in zakaj zgubljati toliko časa za slabo potico. Med službo, otrokoma, kuhanjem, pranjem, likanjem, pospravljanjem itd., peči slabo potico, ki jo na koncu poješ še sam, je izguba časa. Vendar za veliko noč mora biti potica! V naši hiši jo pečemo že sto let in to samo za veliko noč in zdaj bom jaz tista, ki bo prekinila tradicijo. Bila sem malo zaskrbljena in sem v službi postokala sodelavkam, kakšne probleme imam. In dobila sem recept za potico. Ni presladka, nima medu, ni težka, je sveža in zelo zelo okusna. Zdaj jo že več let pečem in vsi jo z užitkom pojemo. Pa tudi na zabavo sem jo že nesla in vsi so jo pohvalili. Z malo potrpljenja in spretnosti boste zadovoljni tudi vi. Poskusite!

Štajerska potica ali potica Mica

I. kvašeno testo

40 dag moke

3 do 4 dag kvasa

½ dcl olja

3 žlice sladkorja

3 rumenjaki

žlica ruma

ščepec soli

limonina lupina

mleko

I. nadev

½ kg orehov

lonček kisle smetane

rum in sladkor po okusu

II. biskvitno testo

6 jajc

6 žlic sladkorja

6 žlic moke

½ pecilnega praška

1 vanilijin sladkor

½ dcl olja

II. nadev

½ kg skute

lonček kisle smetane

sladkor po okusu

Medtem ko vzhaja prvo, kvašeno testo, spečes drugo, biskvitno testo. Nato razvaljaš kvašeno testo, ga daš v pekač, čez katerega naj testo visi (čez vse štiri strani). Nanj razmažeš polovico orehovega nadeva, čez orehov nadev položiš polovico biskvita, po katerem razmažeš vso skuto; nanj daš še drugo polovico biskvita, drugo polovico orehovega nadeva in ga pokriješ s testom, ki visi čez pekač (kot pisemska ovojnica).

Testo naj ne vzhaja več. Pečes 15 minut pri 200°C in še 45 minut pri 180°C.

Pekač, v katerega se ta potica prav lepo poda, meri 37,5x21,5x5,5 cm. To so notranje mere pekača. In, ker se bližamo veliki noči in bomo delali pirhe, naj vas spomnim, da moramo jajce kuhati 9 minut, če hočemo, da bo okusno.

Želim vam lepe praznike!

Zina

**Gospa Marija Mercina nam je iz zapuščine Lojzeta Bajca poslala nekaj „valentinčic“.
Eno objavljamo.**

Nekaj hudomušnosti za praznik sv. Valentina

*Neskončni Bog človeka ljubi,
če mu pokoro naloži;
da raj nebeški si prisluzi-
ga s težkim križem obloži.
Ta križ pa vedno ni težak
in kapljica ni vsaka grenka;*

*so sončni in oblačni dnevi-
ki jih prinašaš - draga ženka.
Na praznik SRC - ljubezni zveste,
sprejemam vse, kar BOG deli,
sprejemam Te Družica zvesta
do konca štetja najinih dni.*

VAŠ VRTIČEK

Letošnja zima se kar ni hotela posloviti, ali ne, dragi ljubitelji vrtnarjenja! Marsikdo izmed nas je neučakano opazoval zamrznjen vrt in se otroško veselil prvega žefrana, zvončka ali trobentice. Vendar, kot pravijo, da za vsakim dežjem posije sonce, tako je tudi letos po dolgi zimi le prišla pomlad.

Ta letni čas je marsikomu izmed nas najlepši, saj predstavlja prebujenje, vstajenje, novo življenje ali pa tudi nov začetek. Stvarnik nam hoče s cvetjem, petjem ptic in bujno rastjo pokazati podobo raja. Mi sami pa se trudimo na omejenem prostoru našega vrtička uresničiti sanje in želje po lepem.

Spomladi imamo na vrtu polne roke dela. Najprej moramo okolico očistiti nepotrebne navlake. Če hočemo pridelovati BIO hrano, na naš vrt vsekakor ne sodijo odpadki iz pločevine, papirja ali plastike. Travne in vrtno površine pregrabimo in ostanke rastlin stresemo na kompostnik. Če imamo lesni pepel, ga potrosimo po travnih in vrtnih površinah. Pepel vsebuje veliko kalija in kalcija, ki preprečujeta kislost tal in razrast maha po travnih površinah.

Na zelenjavnem vrtu ni potrebno gnojiti vsako leto. O kvaliteti prsti na vrtu se lahko prepričamo tako, da jo damo v analizo. Vrt prelopatamo že pozimi v suhem vremenu, da potem razrahljana zemlja v mrazu premrzne. V BIO vrtnarjenju ne priporočajo lopatanja, vendar je zemlja v naših krajih ilovnata in težka, zato je samo rahljanje premalo. Spomladi zemlji dodamo presejan kompost ali vsaj tri leta star hlevski gnoj. Dodamo lahko tudi lesni pepel. Zemljo in gnoj plitko prekopljemo in z grabljami zravnamo. Pred vsako setvijo moramo narediti načrt, upoštevati kolobarjenje in urejenost zelenjavnega vrta. Pri kolobarjenju moramo paziti, da na iste površine vsako leto sadimo druge rastline. Nekatere rastline, na primer fižol, zemljo obogatijo, medtem ko jo razne kapusnice, jajčevci in kumare osiromašijo. S kolobarjenjem ohranimo naravno ravnovesje v tleh in preprečujemo glivične okužbe. Obstajajo pa tudi izjeme, kot je paradižnik, ki nam bo lepo uspeval, če ga vsako leto posadimo na isto mesto. Kadar oblikujemo zelenjavni vrt, bodimo izvirni in uporabljajmo domišljijo. Grede lahko oblikujemo simetrično, v polkrogu ali v krogu. Med gredicami si pustimo prostor za hojo. Svetujem vam, da zelenjavo sejete v vrste, saj boste tako vrt lažje vzdrževali.

Seme, ki ga sejemo, lahko pridelamo doma. Kadar pa ga kupimo, moramo paziti, da kupujemo stare, domače sorte, ker so te bolj odporne. Pri setvi pazimo na dobre sosede zaradi različnih velikosti rastlin in zato, ker se nekatere rastline med seboj ne prenašajo. Zelo težko je na kratko opisati katero zelenjavo sejemo skupaj. V BIO vrtnarjenju med zelenjavo sejemo zelišča: timijan, poprovo meto, kamilice, žajbelj, sivko, majaron, baziliko, koper ter rože: žametnico, ognjič in kapucinke. Te rastline odganjajo škodljivce in preprečujejo glivične bolezni. Veliko težav v zadnjih letih povzroča čebulna in korenčkova muha. Ti dve vrtnini naj rasteta skupaj in ju do konca aprila pokrijemo z agrokopreno ali gosto vrtno mrežo. Zemlje, kjer sadimo česen ali čebulo, ne smemo gnojiti, medtem ko kapusnice, paradižnik, kumare in jajčevci potrebujejo gnojeno zemljo.

Nekaj nasvetov:

- Če hočemo preprečiti glivične bolezni na vrtnicah ali jagodah, moramo vmes posaditi česen.
- Polže, gosenice in druge škodljivce vsaj enkrat tedensko pobiramo ročno.
- Okrog vrtnic ali zelenjavnega vrta lahko posadimo sivko, kapucinke ali žametnice, ker odvrčajo škodljivce in lepo zaključijo vrt.
- Omislamo si zeliščni vrt, tako da bomo imeli vedno pri roki zelišča za čaje, začimbe ali škropiva.
- Kapucinke odvrčajo gosenice, polže, mravlje in uši.
- Pelin varuje ribez pred ribezovo rjo. A ne smemo ga metati v kompostnik ali ga saditi zraven vrtnin, ker zavira rast.

Upam, dragi bralci, da boste pri vrtnarjenju čimbolj uspešni. Večkrat pomislim, kako veliko srečo imamo vsi, ki lahko prosti čas preživimo na svojem vrtu. Verjetno imamo res srečo, da živimo na tem koščku zemlje, ki ga je Cankar tako lepo opisal v Kurentu. Zato jo čuvajmo kot svetinjo in je ne zastrupljajmo. Z naravnim vrtnarjenjem bo naš pridelek nekoliko manjši, vendar pa toliko bolj zdrav. Prizadevamo si za zdravo življenjsko okolje nas in naših potomcev.

Veliko lepih trenutkov na vrtu vam želim.

Marija Bajec

ISKRICE

Nadvse pazite na pravo smer! Ne samo, ko greste na vlak, ampak v vsem življenju! Na vsakem križišču se ustavite in dobro premislite, katero pot boste ubrali!

Človek je rojen za delo in samo tisti, ki dela z ljubeznijo in zagnanostjo, čuti, da je tudi trud lahak.

Svoboda je odličen dar le tedaj, ko jo znamo zavestno uporabljati za vse, kar je dobrega.

Če bi ljudje res bili takšni, za kakršne se imajo, potem bi bilo na svetu velikansko število modrih in razsodnih, ljubeznivih in dobrih, poštenih in pravičnih, resnicoljubnih in sočutnih.

Zaupanje in spoštovanje sta neločljiva stebra ljubezni. Brez njiju je ne bi bilo. Kajti brez spoštovanja ljubezen nima cene in ne veselja brez zaupanja.

Moder je, kdor ni žalosten zaradi tistega, česar nima, temveč se veseli tega, kar ima.

Bodi iskren do samega sebe, da ne boš lažen pred drugimi.

Kadar nekoga zares ljubim, ne želim popustiti vsem njegovim muham, želim mu, nasprotno pomagati, da se izpopolni v svojih najboljših lastnostih.

Navadi se poslušati, pa boš znal ukazovati. Če od drugih zahtevaš račun, ga tudi sam dajaj.

Ena od skrivnosti življenja, zaradi katere je vredno živeti, je ta, da imaš cilj, ki je vreden truda, in da ga vztrajno uresničuješ.

ZA RAZVEDRILO

KRIŽANKA

UČITELJSKO MESTO NA ODDELKU UNIVERZE		T																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
---	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rešitev križanke iz 75. številke VG : VIPAVSKI GLAS – ŽE DVAJSET LET

Vodoravno: Rom, IB, PK, spol, sloves, ata, Loara, lobi, tihota, **dvajset let dogodkov**, dol, in **vipavske zgodovine**, SO, ia, ENI, od, ar, akov, GS, PK, **Franc**, rinitis, iris, alkar, um, Nepal, šum, Butale, Gaudi, pratika, lečje, Ula, HD, Osp, stol, oker, Lee, eta, Kam, Ninive, akt, torta, carinarna, lopar, nprav, norma, **Poniž**, AK, kos, Job, Ilka, JG, vi, TA, ikt, Arles, **Graovac**, Irgl, IH, krilni oltar, okvara, Ralli, Savojske alpe, kri, boranija, JI, et, KLI, galan, **Vrčon**, čut, depo, Ist, soda, ara, Nd, EŠ, Ivanc, arest, Iza, Ar, imetnik, Anvar, **Kostanjevic**, Scala, No, Sean, Ontario, aga, Banat

Navpično: agon, kiks, dias, **glasilo krajevne skupnosti Vipava**, AD, IP, LO, Onan, DI, prisvajanje, Cr, ravnik, teroristi, otava, Po, blok, sako, Maji, **Furlan**, elektron, sperma, kristal, Est, Ileana, total, Ali, STA, Botvinnik, VK, RP, star, Als, **Ceket**, AG, ego, Ni, Preko, Paron, ro, adijo, katedra, rojak, Laze, DZ, Ill, trgovka, Ava, slogan, Elam, Varna, Ig, pogorišče, Avari, raca, obod, tujec, ica, var, Lido, ime, AP, Br, SB, kvas, eroti, očnica, stoik, **Butinar**, **Rodman**, Livno, Ulani, gran, Ela, oh, Evita, AŽ, lan, tat, vod, Ra, KR, **Ličen**, etos, Ilhana, Iljušin, salo, **Sedmak**, hiat, ko

Ob 20-letnici izhajanja VG so se nas spomnili in nam čestitali naši bralci:

Eva Irgl, poslanka

Ob dvajseti obletnici izhajanja Vipavskega glasa vam iskreno čestitam. Obenem vam želim prijetno praznovanje kulturnega praznika.

Olga Podobnik, Ljubljana

*Dvajset plodnih let minilo,
novic prineslo nam obilo
s temi vse razveselilo,
nas rojene Vipavce,
ki odšli smo svoje pravce.*

*Sreče, zdravja, zadovoljstva
vsem prisotnim (so)delujočim
in uspehov še naprej,
iz srca v dvatisočest,
želim vsem (za) debelo pest.*

Dorica Makuc, Gorica

Vaše glasilo vedno rada prebiram. Čestitam in kličem k novim uspehom!

POPRAVEK

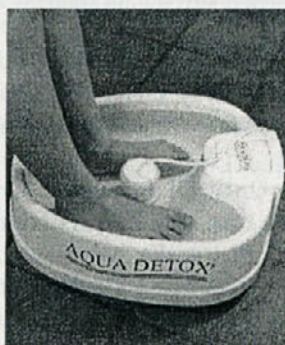
V VG št. 75 na 10. strani pod opombo Avgustus I., se namesto vladal od 491. do 518. leta, pravilno glasi: je vladal od 27. leta pr.n.št. do 14. leta n.št.

**MASAŽA-PEDIKURA-SOLARIJ
HORVAT METOD**

**Beblerjeva 2
5271 VIPAVA**

**TEL.: 05 368 51 76
05 368 51 77
GSM.: 041 249 002**

NOVO NOVO NOVO

AQUADETOX

**Revolucionaren sistem za pomoč
pri razstrupljanju telesa**

PRISPEVKI ZA VIPAVSKI GLAS OD 18.12.2005 DO 30.3.2005

Majda Clemenž	Ljubljana	2.000 SIT
Marija Lozej	Koper	5.000 SIT
Janja Irgl	Beblerjeva 25	5.000 SIT
Danica Makovec	Duplje	2.500 SIT
Doroteja Furlan	Manče	2.000 SIT
Dora Furlan	Budanje 2	3.000 SIT
Marija Bizjak	Gradišče	1.000 SIT
Aleš Kodelja	Budanje	5.000 SIT
Jožica Božič	Podraga	1.000 SIT
Jožko in Mara Virant	Vojkova 3	5.000 SIT
Veronika Žorž	Slap 13	3.000 SIT
Nevenka in Mitja Sterlekar	Ljubljana	5.000 SIT
NN		2.000 SIT
Margerita Tratnik	Beblerjeva 37	1.250 SIT
Tatjana in Branko Božič	Beblerjeva 37	5.000 SIT
Marjan Kete	Nova Gorica	2.000 SIT
Leo Bajc	Nova Gorica	2.000 SIT
Mira Bajc	Beblerjeva 9	1.000 SIT
Bojan Turk	C. 18. aprila 9	3.500 SIT
Ivanka Bago	Grabrijanova 9	2.000 SIT
Slavka Ralič	Ljubljana	5.000 SIT
Cvetka Brajovič	Ljubljana	6.000 SIT
Stanka Jamšek	Gradnikove br. 13	1.000 SIT
Klelja Dolenc	Kanal	1.000 SIT
Jolanda Vidmar	Vinarska	1.000 SIT
Ivan Rehar	Laurinova 3a	2.000 SIT
Damjan Nusdorfer	Šempeter	5.000 SIT
Skupaj		79.250 SIT

Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Svoje prispevke lahko nakažete tudi na TRR *KS Vipava* 01336-6450860755
s pripisom ZA VIPAVSKI GLAS.

VIPAVSKI GLAS - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA
MAREC 2006
700 izvodov

Uredniški odbor:

Gizela Furlan - urednica, Magda Rodman, Vladimir Anžel, Boris Ličen in Breda Butinar - lektorica

Sodelovali so še: Aleksandra Pavšič Milost, Jurij Rosa, Vili Prinčič, Marija Černigoj, Vida Babič, Barbara Kunavar Tomažič, Vlasta Lokar Lavrenčič, Matevž Vidmar, Polona Praček, Nadja Pregelc, Alenka Nusdorfer Bizjak, Marija Mikuž Papež, Kristina Kovač, Rebeka Rehar, Luka Tutuš, Patricija Ploj, Anja Česen, Laura Šinigoj, Neja Žgavec, Jure Marc, Andreja Ferjančič, Tajda Praček, Anika Praček, Anja Ličen, Hana Kovač, Veronika Krečič, Klara Koradin, Petra Lesar, Erna Žgur Černigoj, Tanja Princes, Patricija Fatur, Veronika Friškovec, Magda Ambrožič, Anton Goričan, Ana Velagič, Vida Bajec, Jana Puc, Maša Jež, Jožica Pizzoni, Jurij Paljk, Zina, Marija Bajec

Pisne prispevke lahko pošljete na e-naslov: vipavski.glas@gmail.com

VSEBINA

Slovenski kulturni praznik 2006	stran 1
<i>Iz naše preteklosti</i>	
Hranilnica in posojilnica v Vipavi	stran 4
Dvestoletne platane na vipavskem Glavnem trgu	stran 8
Epopeja slovenskih "Sardincev" v knjigi	stran 9
<i>Predstavljamo vam</i>	
Pesnik Fran Žgur - vipavski slavček (4. del)	stran 10
<i>Iz naše KS</i>	
Iz dela KS Vipava	stran 13
Poslovno poročilo KS Vipava za leto 2005	stran 13
<i>Iz naše občine</i>	
Iz dela občine Vipava	stran 14
Kako raste mama	stran 15
Koroški večer	stran 16
Odmev vipavske burje po svetu	stran 17
<i>Iz ustanov in društev</i>	
<i>Iz ŠGV</i>	
Iz dela Škofijske gimnazije Vipava... ..	stran 19
Zimski športni dan	stran 19
KažiPot	stran 19
Kulturni praznik	stran 20
Vse do srca	stran 20
Nogometni turnir vipavskih vzgojno-izobraževalnih ustanov	stran 22
Prišel, videl, zmagal... ..	stran 22
<i>Iz OS</i>	
Zimski čas in še kaj	stran 24
Eko sejem 2005	stran 25
Kot začarani	stran 26
Od ideje do uprizoritve	stran 28
Grdi raček	stran 28
Prvič v polfinalu	stran 29
<i>Iz CUIO</i>	
Skupni koncert	stran 30
Zaključek akcije "Pomoč otrokom"	stran 31
IV. dobrodelni koncert "Otroci otrokom"	stran 31
Olimpijski ogenj in olimpijska medalja tudi v rokah naših športnikov	stran 32
Zimske počitnice	stran 34
<i>Iz otroškega vrtca</i>	
Pravljice so v gradovih doma	stran 34
<i>Iz društev</i>	
Februarski kulturni utrinki	stran 35
Dobitnica pohvale Zveze društev upokojencev Slovenije	stran 36
Občni zbor DU Vipava	stran 37
Dan žena v DU Vipava	stran 39
Prostovoljno gasilsko društvo Vipava	stran 40
Podelitev priznanj krvodajalcem jubilantom	stran 42
1000 krvodajalcev Centra za usposabljanje slovenske vojske	stran 43
<i>Za dom in družino</i>	
Imeti otroke ali biti mati	stran 43
O kruhu	stran 45
Velikonočna potica	stran 46
Vaš vrtiček	stran 47
Iskrice	stran 48
<i>Za razvedrilo</i>	
Križanka	stran 49
Pisali so nam	stran 50

Poezija v pomladnih travah

Moja poezija
se z naravo pogovarja,
njena rima
z njo mi poje,
ko pomlad lepote ustvarja.

Hribe in doline
misel prepotuje.
Dvigne se v neba višine,
v sončni dan
in zvezdno noč.

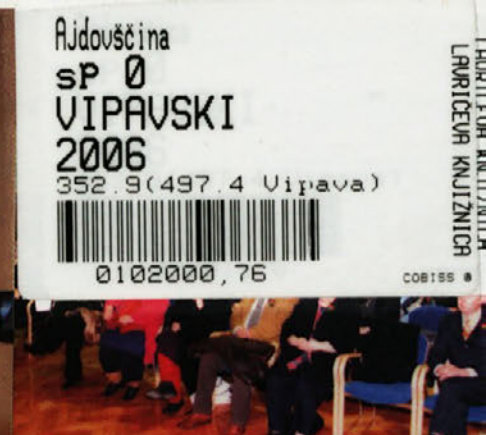
Išče čudovito moč,
da naravi jo prinese,
kot pomlad vse cvetje
jo med njo natrese.

Oglasi se ptičkov petje
v pomladno prerojenje,
cvetje in zelenje
lije se v vonjavah.

Moje poezije,
v rosnih travah,
pojo vse melodije
letnih časov:

njih vremen, sadov
in čudovitih krasov,
prelesti duh opeva,
ko zahrepeni domov
v naš pomladni,
sončni dan! ...

Tonca Breščak

Kulturni praznik Vipava 2006

